

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

KÖZLÖNYE

ERDŐ- ÉS FÖLDBIRTOKOSOK, ERDÉSZETI ÜGYEKKEL FOGLALKOZÓK
ÉS ERDŐTISZTEK SZÁMÁRA

Szerkeszti

BUND KÁROLY,

a F. J. r. l., egyesületi titkár.

1908. év, december hó 1. XXIII. FÜZET.

XLVII-ik évfolyam.

Megjelenik minden hónap 1. és 15-ik napján.

Ára egy évre azok számára, kik az Országos Erdészeti Egyesületnek nem tagjai, 16 kor. Az egyesület azon alapító tagjainak, kik legalább 300 koronát alapítottak, ingyen jár, míg azoknak, kik ezen összegnél kevesebbet alapítottak, az illető alapítványi kamat beküldése mellett, ára 6 kor. Rendes tagoknak a 16 kor. évidíj fejében szintén ingyen küldetik meg.

Az Országos Erdészeti Egyesület időközönként megjelenő közérdekű kiadványai (népszerű erdészeti ismeretek tára stb.), valamint a hirdetések (állandó melléklet) és az időközönként a laphoz fűzött, műnyomópapíron készült képek az előfizetési ár fejében a lappal *ingyen* küldetnek meg.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST, V., Alkotmány-utca 6. szám

(Telefon: 37—22)

A lapnak legkésőbb minden hónap 5. és 20. napjáig a t. egyesületi tagok vagy előfizetők kezeihez kell jutni. Ellenkező esetben postai-jegygyel „reclamatio” teendő.

“Pátria” irodalmi vállalat és nyomdai r.-t. nyomása. Budapest, Üllői-ut 25.

Munkatársaink tájékozásául! Az „Erdészeti Lapok” közleményeik körébe fogadják az erdőgazdaság összes ágainak művelésére és ismertetésére szolgáló értekezéseket s a gazdálkodás gyakorlati alkalmazására vonatkozó bármilyen tudósításokat, valamint felveszszük az erdészetet közelről érdeklő s azzal mintegy okoni kötelekben lévő vadászati ügyeket is.

Írói tiszteletdíj: Egy nyomtatott ivnyi eredeti értekezésért, mely a szerkesztőség részéről átdolgozást nem igényel 40–48 K, ha az átdolgozást igényel, avagy idegen nyelvből eszközölt szabatos fordításért 24–40 K, oly fordításért, mely átdolgozást igényel, 16–24 K.

Munkatársaink tiszteletdíját a szerkesztőség az év végével küldi meg, kívánatra azonban előbb is.

Kérjük munkatársainkat, hogy dolgozataikat csak egyes féelvekre s ilyeneken is csak az egyik oldalra, törött alakban írják. A cikkekhez tartozó rajzokat sima, fehér papíron, lehetőleg kétszer olyan nagyságban, kell készíteni, mint a milyen nagyságban azokat a szerző a lapba felvéteni kívánja. Ugyanilyen mértékben nagyítva kell a rajzhoz tartozó felírásokat, betűket s egyéb jelzéseket is alkalmazni. Tiszta és szép másolatokat csak hasonlóan kidolgozott eredeti után lehet várni. *Kéziratok nem küldetnek vissza.*

Az Erdészeti Lapokban megjelenő közleményekről a szerkesztőség a nyomdai költségek megtérítése esetén *különlenyomatokat* is készített a szerzők számára. A nyomdai költség (füzve, de boríték nélkül) 30 példány után 16 oldalas ivenként 7 K, 50 példány után 8, 100 példány után 10 K.

Borítékkal ellátva, a különlenyomatok előállítására 30 példánynál 3 K 60 fill., 50 példánynál 4 K-val, 100 példánynál 5 K-val többbe kerül.

EGYESÜLETI HIRDETÉSEK.

Figyelmeztetés. Az egyesületi kiadványokból az egyesületi tagok *csak egy példányt* szerezhetnek meg *kedvezményes áron*, több példány megrendelése esetében a többi példány után a nem tagok számára megállapított ár küldendő be.

Az Országos Erdészeti Egyesületnél (Bpest, V., Alkotmány-utca 6. sz.) a következő művek rendelhetők meg:

- ERDÉSZETI LAPOK.** Az Országos Erdészeti Egyesület közlönye. Szerkeszti *Bund Károly*. Előfizetési ára 1 évre 16 korona. Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. Mutatványszámok ingyenesen. Régi évfolyamok mérsékelt áron.
- AZ ERDŐ.** Erdészeti és vadászati szaklap kisebb erdők birtokosai és kezelői, erdészeti és vadászati altisztek részére. Szerkesztik *Sugár Károly és Balogh Ernő m. kir. erdőmesterek*. Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. Ára 1 évre 4 K.
- AZ ERDÉSZETI ZSEBNAPTÁR 1909. ÉVI (28.) ÉVFOLYAMA.** Ára egyesületi tagoknak 2 K, másoknak 3 K. Árát legcélszerűbb *45 f. postaköltséggel együtt előre beküldeni*, mert az utánvét aránytalanul drágítja a postaköltséget.
- AZ ERDŐR vagy AZ ERDÉSZET ALAPVONALAI KÉRDÉSEKBEN ÉS FELELETEKBEN.** Irta: *Bedő Albert*. VIII. kiadás, 1902. Ára 6 K. 6 kor. 55 fill. előzetes beküldése esetén bérmentve és ajánlva küldetik.
- AZ ERDŐRENDEZÉSTAN KÉZIKÖNYVE.** Irta: *bölcsházai Belházy Emil*. Ára tagoknak 6 K, nem tagoknak 10 K.
- ERDÉSZETI NOVÉNYTAN.** Irta: *Fekete Lajos és Mágócsi-Dietz Sándor*. I. kötet Általános növénytan. Teljesen elfogyott. — II. kötet: Növényrendszertan. Részletes növénytan. Növényföldrajz. Ára tagoknak 12 K, nem tagoknak 18 K.
- A TOLGY ÉS TENYÉSZTÉSE.** Irta: *Fekete Lajos*. Ára tagoknak és könyvkereskedőknek 4 K, másoknak 6 K. Kapható a szerzőnél is Selmeczbányán.

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

XLVII. ÉVF.

KÖZLÖNYE

23. FÜZET.

KIADJA: AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

Szerkeszti:

BUND KÁROLY

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. Előfizetési díj egy évre 16 korona.

Az Orsz. Erd. Egyes. oly alapító tagjai, kik legalább 300 kor. alapítványt tettek, valamint a rendes tagok is 16 kor. évi tagsági díj fejében, ingyen kapják. Azok az alapító tagok, kik 300 koronánál kevesebbet alapítottak, 6 kor. kedvezményes ártért járathatják.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Lipótváros, Alkotmány-utca 6. sz., II. em.

A lap irányával nem ellenkező hirdetések mérsékelt díjért közöltnék.

(Telefon: 37—22.)

Eredménytelen faárverések.

A fakereskedelem helyzete, amely még a múlt év derekán virágzó volt, egy év óta rosszra fordult. Az Erdészeti Lapokban a fakereskedelem helyzetéről időszakonként megjelenő tárgyilagos tudósítások a piaci viszonyok változásának okairól tiszta képet nyújtottak, s csak ismétlésekbe esnénk, ha azokra e helyen újból visszatérnénk. Nem is ez a cél vezérel, hanem az erdőbirtok szempontjából kívánunk az adott helyzettel foglalkozni és az adott körülmények között szükséges teendőkre következtetést vonni.

A magyar erdőbirtok jövedelmezősége tudvalevően ma sem nagy, daczára annak, hogy az utóbbi évek emelkedő faárai ebben a tekintetben lényeges javulást idéztek elő. Az erdő jövedelme ugyan országos átlagban nem oly alacsony, amilyennek kedvezőtlen fekvésű és rosszul értékesített bükkösökből meritett 25—30 év előtti adatok idézé-

sével bizonyos körök feltüntetni szeretik, de mindenesetre csak a legutóbbi években s ott emelkedett viszonyaink között kielégítő mértékre, ahol régebbi szerződések nem kötötték meg az uradalmak kezét s ahol értelmes vezetés a kedvező piaczi helyzetet ki tudta használni. Másutt még ma is hihetetlenül alacsony tőárakkal találkozunk, sokszor évtizedekre való érvénynyel megállapítva.

Azért említjük ezt fel, mert teljesen jogosulatlannak tartjuk azt a felfogást, hogy azok az uradalmak, amelyek a legutóbbi 1—2 év alatt kielégítő áron adták el erdejüket, valami rendkívüli haszonhoz jutottak.

Egyszerűen értéke szerint adták fatermésüket s inkább azon kell sajnálkoznunk, hogy a multban oly kevésbé voltak tisztában a fának piaczi értékével, hogy messze értékén alul vesztegették azt el. Nem alap nélküli állítás, ha azt mondjuk, hogy a faárverések kiindulási pontjául szolgáló kikiáltási árak legtöbbször csak hozzávetőleges becslés, a korábbi árak néhány százalékkal való felemelése által állapítottak meg, csak kivételesen a készáru piaczi értékéből kiinduló pontos számítások alapján.

Nem vagyunk tehát elfogultak önmagunkkal szemben és elismerjük azt is, hogy a vágható erdők erős mérvű fogyasztásán kívül, amivel nincs okunk dicsekedni, vajmi kevéssel járult hozzá maga az erdőgazdaság ahhoz, hogy a faárak reális mértékre emelkedjenek. Birtokaink legnagyobb része ma is nélkülözi a fa szállítását olcsóbbá és biztossá tevő tökéletesebb szállítóeszközöket és nem tértünk még át azokra az értékesítési módokra, amelyek a termelőt és a helyi fogyasztót közelebb hozzák egymáshoz. Elismerjük ezzel, hogyha a faárak a közelmultban a viszonyokhoz képest több helyen kielégítően alakultak, ez nem annyira az erdőgazdaság érdeme, mint inkább közforgalmu közle-

kedési eszközeink fejlődése mellett főként a fapiacz kedvező alakulásának tulajdonítandó.

De ha ez így van, akkor annál inkább érdeke az erdőbirtoknak, hogy a nagynehezen elért kielégítő árak nagymérvű hanyatlása be ne következzen, mert ez az árhanyatlás nemcsak a közvetlen jövőben éreztetné hatását, hanem évek sorára kihatna és ismét még távolabbi jövőre tolná ki az erdeinkben annyira szükséges beruházásokat, amelyekre a birtokosok természetesen annál inkább hajlandók, minél nagyobb a birtok folyó jövedelme.

Ámde az árhanyatlás nem érdeke a fakereskedelemnek sem. Ha a terhes hitelviszonyokhoz még a fa árának tetemes csökkenése járna, ez súlyos válságba sodorná azokat a favásárlókat, akik a közelmúltban nagyobb erdőségek fatermését több évi kihasználásra viszonylag magas áron vették meg, s a fa iránti kereslet megcsappanása következtében ugyanis nehéz helyzetbe jutottak. Érvényes ez az állítás tölgyfakereskedőinkre is, akik a múlt évekből tetemes készletekkel rendelkeznek, amelyeket csak veszteséggel adhatnának el, ha mások olcsóbb áron véve a nyersanyagot, a kész árut is jelenlegi értékén alul árulnák.

Tárgyilagosan ítélve, az árak alábbszállítása csak arra volna jó, hogy egyes, a mai viszonyok között is vevőképes vállalkozók olcsón jutnának fához és a viszonyok javultával is egyfelől jogosulatlanul magas haszonra tennének szert, másfelől olcsóbban kínált árujokkal talán még normális viszonyok között is csökkentően hatnának a faárakra. Faárverésekkel kapcsolatosan, de azokon kívül, előttük vagy utánuk kéz alatt tett ajánlatok a helyzet ilyenmő kiaknázásának szándékát egyes kevesek részéről nyilvánvalóvá teszi.

Az erdőbirtokosok az adott viszonyok között a terme-

lés megszorítása által folyhatnak be leginkább a helyzet javulására, mert az árak önkéntes lefokozása a fent vázolt káros eredménytől eltekintve; nem vezethet a helyzet orvoslásához, mert az áru elvesztegetése csak kis mérvben emeli a keresletet a nyersáru iránt, amikor a készárut nem lehet könnyen elhelyezni és a hitelviszonyok ma is súlyosak. Legkevesbbé pedig lehet remélni, hogy 5—10%-os ármérséklés már vevőhöz juttatja az erdőbirtokot. Legalább 25—30%-nyi ármérséklés volna ehhez szükséges, már pedig nem szorul bizonyításra, hogy az erdő tövöntartása esetén bekövetkező kamatveszteség, különösen ha nincsen tulkoros erdőről szó, sokkal kisebb, mint az ilyen ármérséklésből eredő kár, különösen, ha több évi fahozam értékesítése forog szóban. Ily esetben ismét nem kell vissza-riadni attól, hogy papirost és czeruzát vegyünk kezünkbe és egyszerű számvetés útján tisztázzuk a helyzetet. A 25—30%-os árengedmény helyett czélszerűbb akár több évig is a viszonyok jobbrafordulására várni.

Amely birtokos tehát nincsen kizárólag erdejének jövődelmére utalva, igen jól teszi, ha fatermésével jobb idők bekövetkeztéig vár, vagy legalább is a termést annyira megszorítja, amennyire azt a vidék állandó erdei munkásainak foglalkoztatása elkerülhetlenné teszi. Minden rendkívüli fahasználat kerülendő s azok engedélyezése körül az illetékes hatóságok kettőzött szigorral járnak el.

A legnagyobbmértvű erkölcsi kötelesség e téren a kincstári erdőkre hárul; a kincstári erdők, de részben az állami kezelés alatt álló nagyobb birtokok is, használataiknak időleges megszorítása útján igen üdvös szabályozó befolyást gyakorolhatnak a fapiacz helyzetére s költségvetési okokat e kérdés megítélésénél előtérbe állítani nem szabad. A kincstári erdők néhány milliónyi tiszta jövedelme

másfélmilliárdos állami költségvetésünkben nem játszik oly nagy szerepet, hogy annak egy részét, mert hiszen a régebbi eladásokból folyó jövedelem befolyik, ideig-óráig ne nélkülözhetné.

A miniszterelnök ur a pénzügyi bizottságban tett nyilatkozata szerint óvatossággal kíván eljárni az állami erdőtisztek létszámának rendezésénél, mert ez visszahatással van a nem állami birtokokra is, amelyek hasonló fizetéseket kénytelenek adni. Lehet, hogy ezzel a gyengéd figyelemmel néhány száz, itt-ott talán néhány ezer koronát takarítanak meg az uradalmak, sokkal inkább helyén levőnek tartanak azonban, ha az állam a faeladások terén tartózkodó álláspontra helyezkedve, ezáltal támogatná a nem állami birtokokat, miáltal azoknak nem százakat, nem is ezreket, hanem ha országsszerte sikerül a faárak hanyatlását megakadályozni, milliókat ment meg. Reméljük, hogy a pénzügyminiszter az adott viszonyok között nem fogja az állami erdők jövedelmeinek teljes befolyását sürgetni csupán pillanatnyi pénzügyi okokból, hiszen maga az állam is érdekelve van abban, hogy a fa tűzárai ne szálljanak rendkívüli módon alá.

Legnagyobb mértékben a tölgyfakereskedelem lévén a válság által érintve, elsősorban a tölgyerdők hozamait kell jobb időkre visszatartani. Számottevő tölgyerdeink elég szilárd kezekben vannak, a kincstár, a beruházási alap, a horvátországi vagyonszétosztások s a még érdekelt néhány nagyobb uradalom egyaránt kibírja az 1—2 évi várakozást. Annál sajnálatosabb, hogy egyik nagybirtokos, a gjurgjevaci vagyonszétosztás, miután 2,909.193 K-ra becsült 7565 tölgytörzsét november 16-án nem sikerült eladnia, december 9-ikére 25%-kal kisebb becsérték alapulvétele mellett újabb árverést hirdet.

A tölgyerdeinkkel való takarékoság egyébiránt nem csupán a jelen válság alkalmából időszerű. Egyes országok, sőt világrészek, amelyek eddig tömérdek keményfát szolgáltattak, kimerülőfélben vannak. Aki tölgy és egyéb nemes keményfaerdeivel most takarékosan gazdálkodik, belátható időn belül igen jó üzletekre számíthat, amelyek őt az önmérséklés éveitől dusan kárpótolják. Reméljük, hogy alkalmunk lesz erre a nagyfontosságú kérdésre még részletesen kitérni.

A fenyőfapiacz helyzete eddig nem volt oly súlyos, tartanunk kell azonban attól, hogy a kelet felé való kiviteli lehetősége Bosznia és Hercegovina annexiója következtében elveszvé, e téren is hosszabb ideig súlyos körülmények állanak be mindaddig, amíg Németország felvevőképessége nem emelkedik ismét s a magyar-osztrák áruk bojkottja a Balkánon meg nem szűnik.

Az utóbbi nagyobb fenyőfaárverések nem sikerültek, ami különösen ott, ahol házi kezelésben történik a termelés, nehéz kérdés elé állítja az erdőbirtokosokat. A kedvetlen piaczi helyzethez ebben az esetben az a törekvés is csatlakozik, amely a már termelt árura vonatkozólag előálló kényszerhelyzetet ki akarja használni. A termelés lehető megszorítása ebben az esetben sem lesz elkerülhető s igen sajnálatos volna, ha az erdőbirtokosok s első sorban a kincstár gyengének bizonyulna és nagy árvesztés árán keresnének vevőt fatermésüknek. Sajnálatos, hogy a belterjes házikezelés kezdőlépései elé ekként a piaczi helyzet akadályokat gördít, sőt értesülésünk szerint a faértékesítés e módja a fakereskedelem előtt sem rokonszenves; erre czélozhatott Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter, amidőn a képviselőház pénzügyi bizottságában tett nyilatkozatában „bizonyos kartel jelenségeit látja fen-

forogni". Nehéz a jelen helyzetben megítélni, mennyire lehet a fakereskedelemnek fenyőfával szemben is tanusított tartózkodását a piaczi helyzetnek, mennyire a nálunk a kincstári birtokon sok helyen még szokatlan házi kezeléssel szemben való állásfoglalásnak tulajdonítani. A miniszter ugyanakkor tett egyéb nyilatkozatai egyébiránt elég határozottak és az erdőgazdaság szempontjából örvendetesek. A házi kezelést fokozottabb mértékben kívánja kiterjeszteni s minden oly törekvést, amelylyel a kincstárt oda kívánnák szorítani, hogy az erdők faállományát értéken alul, esetleg szabad kézből adja el, előre is sikertelennek jelez. Az árverésen való eladás elvétől a jövőben sem fog eltérni.

Erdőbirtokosainknak szíves figyelmébe ajánljuk fejtegetéseinket; a súlyos piaczi helyzet szanálása rendkívüli eszközöket igényel, ne habozzanak azokat igénybe venni. Fakereskedelmünk jól felfogott érdekei sem kívánnak a jelen pillanatban más megoldást.

Az állami erdőtisztek létszámának egyesítéséről.

Miként a legutóbb kiadott létszámkimutatás jelzi s amint hírlik is, az állami erdőtisztek létszámának egyesítése küszöbön van. Ahányszor hallottam eddig a létszámegyesítésről, annak mindég csak személyi vonatkozását tárgyalták, csak „Fagus“ érinti azt a Magyar Erdész idei 22. számában dologi oldaláról is.

A létszámegyesítés szerény véleményem szerint nem tisztán személyi, hanem olyan dologi kérdés is, amely nemcsak a kincstár jövő erdőgazdálkodásával s ennek fejlődésével van a legszorosabb kapcsolatban, hanem kihat az egész magyar erdőgazdaságra is. Személyi éle, dacára annak, hogy ez idő multával tompul, azért nyomult annyira előtérbe, mért ez elevenbe vág; a

gazdálkodásra ható erejét azonban nem gyöngíti el az idő s így ez előttem s általában is fontosabb.

A státus egyesítését úgy gondolom, hogy annak megtörténte után megszűnven a választófal a személyek között, egygyé válik az a tér is, amelyen az egyének működésüket kifejtik, természetesen csak abban az értelemben, hogy a most külön létszámban levő tisztviselők akkor könnyűséggel s rendszeresen (nem kivétel-képen) fognak egyik működési térből a másikba áthelyeztetni.

A kincstári erdőkben most veszi kezdetét a rendszeres házilagós gazdálkodás. Eddig is az volt a szolgálat érdekében álló, ha az állomáshelyek, kiváltképpen az erdőgondnoki állások betöltői nem változtak gyakorta. Hiszen jól tudjuk, hogy egy erdőgondnokságnak s a gazdálkodással kapcsolatos viszonyainak csak megismerésére nem egy, de több év kell, ahhoz pedig nem szükséges magyarázat, hogy okszerűen csak azzal cselekedhetünk, amit jól ismerünk. Ha, mint mostanáig történni szokott, kincstári tisztviselőt helyeztek át egyik helyről a másikra, az még hamarosan beletalálta magát új munkakörébe, lévén a bár kiterjedt, de azért egy gazdaságban sok közös vonás, mégis érezhető volt a gazdálkodás menetében a zökkenés, pedig eddig nem is annyira gazdálkodtunk, mint inkább csak adminisztráltunk.

A jövő terve szerint *gazdálkodni* akar a kincstár, ami csak akkor lehet sikeres, ha *abban felnőtt, abba beletanult* tisztviselők állanak helyeiken. Igaz ugyan, hogy minden okleveles erdész forma szerint képesítve van bármely erdőgazdaság önálló vezetésére és minden képzett erdésznek érteni kell az erdőgazdaság minden ágához, de ez legfeljebb csak annyi, mint ahogy minden orvosnak értenie kell az ember testének minden porcikájához s mégis szem-, fül- stb. specialistához igyekeznek a betegek.

Nem vágthatjuk magunk alatt azzal a fát, hogy a mi szaktudományunk s annak gyakorlati mezeje olyan szűk, hogy otthosznak érezheti magát minden részében akármelyik szakember is. Vannak ilyen kiváltságosak nálunk is, de nem ezekkel, hanem átlagemberekkel kell számolnunk, ezekből pedig belterjes gazdálkodáshoz specialistákra van szükség, t. i. olyanokra, akik jól tudják azt, amiben dolgoznak. Elvégre is az egész gazdálkodás a benne működő embereken fordul meg s ha a kincstár nem tüzi

ki célul, hogy a házilagos gazdálkodáshoz egyéneket nevel, embereket tanít be, talán jobb ha hozzá sem kezd, hanem „adminisztrál“ tovább.

Érvül hozzák fel az egyesítés mellett, (pl. „Fagus“) hogy annak megtörténte után az egyén inkább juthat hajlamának és képességeinek megfelelő működési körhöz, ami az erők kihasználásának nagy előnyére volna. Ami a hajlamot illeti, eddig csak kétféle erdészt ismertem: az egyik fajtájú szenvedélyes vadász, a másik nem; de már hogy valaki ezenkívül is különös hajlammal viseltetnék kezdő korában az erdészet egyik vagy másik működési köre iránt, az ritka kivétel, amire nem lehet rendszert alapozni. Idő multával pedig a legtöbb ember ahoz vonzódik, amivel foglalkozott, mert ahoz ért a legjobban. De ha éppen akad néha olyan kiválóság, akinek különlegesen kell a működési terét kijelölni, annak a kedvéért a külön státusban is lehet kivételt tenni, amint eddig is történhetett.

Aggódással tölt el az egyesítés azért is, mert benne összefüggést sejtnek az adminisztráció ujjaszervezésével. A kincstári erdészet gépezete így is elég nehézkesen járó; a házilagos gazdálkodásnak most sem felel meg. Ha pedig az egész állami erdészetet egy szervezetté alakítanák, az a kincstári erdészetet valószínűleg békóba verné. Természetellenes és sok tekintetben hátrányos dolog már az is, hogy a most meglevő szervezetnél a miniszteriumnak egyik főosztálya vezeti a kincstári gazdálkodást, de ennek szervei, a tisztviselők felett való rendelkezés (személyi ügyek) másik főosztálynak a kezében van. A dolog hibája ott van, hogy a személyi ügyeket önálló célnak szokták tekinteni, holott az igazi és magasabb szempontból tekintett cél elsősorban a kincstár erdőgazdaságának virágzása, a tisztviselő pedig ennek elérésére csak eszköz, amelyet a kincstárnak úgy kell alkalmazni, ahogyan a gazdaság céljának legjobban megfelel. Elsőrendű követelmény tehát, hogy azok, akik magát a gazdaságot vezetik és a személyzet működését a való életből ismerik, azok rendelkezzenek is vele.

A nem erdészek, még a beavatottak is, szinte szemrehányólag szokták mondogatni, hogy annyiféle erdész van, hogy el sem tudnak rajtunk igazodni; de hogy hányféle jogász, mérnök stb.

van, azon még nem ütközött meg senki. Ne vezessen félre bennünket az ilyesféle felfogás. Azért, hogy egy helyen szereztük a szak tudományt, egyáltalán nem következménye, hogy minden áron egygyé gyurt tömeg is legyünk.

Ahhoz, hogy a kincstári erdőknél célbavett házilagos gazdálkodás a hozzá fűzött szép reményeknek megfeleljen, a személyzetnek a lehető legegyszerűbb s minden másirányu hatástól független gépezetbe való foglalása feltétlen követelmény. Akár a személyzetnek másféle személyzettel való összeelegyítése, akár az ügyeknek másféle ügyekkel való együttes ellátása a kincstár erdőgazdaságára csak hátrányos lehet.

Béky Albert.

Kopár területek beerdősítése erdősítési társulatok útján.

Hazánkban a kopár területek beerdősítése különösen 1896 óta, amióta erre a célra ingyen erdősítési anyagon kívül állami pénzsegélyek is nagyobb mértékben adományoztatnak és az 1898. évi XIX. t.-cz. alapján bizonyos birtokosok kopár területeinek erdősítését az állami erdőhivatalok intézik, elég szép eredménnyel halad előre.

A míg azonban ezek az állami kedvezmények egyfelől serkentőleg hatottak, addig a birtokos közönséget bizonyos tekintetben elkényeztették, amenyiben most már több helyen a kopár területek birtokosai egészen az államra szeretnék hárítani az erdősítések intézését s azok költségeinek viselését.

Kétségtelen, hogy az elérendő cél érdekében legjobb is volna, ha az állam vállalhatná el a kopárterületek beerdősítését, de ez ismét oly terhet róna az államháztartásra, hogy azt elviselni alig lehetne.

A társadalomnak s a birtokos közönségnek is kell tehát a kopár területek beerdősítésének munkájához az eddiginél nagyobb mérvben és érdeklődéssel hozzájárulni.

Az 1879. évi XXXI. t.-cz. 166 §-ában foglalt rendelkezések nyújtanak is módot arra nézve, amennyiben módjában áll az érdekelt birtokosoknak, hogy maguk szervezkedhessenek s *társulattá alakulva* a kopár s vízmosásos területeiken a kötelező erdősítéseket

elvégezhezzék és hogy az ilyen közgazdasági szempontból beerdősítendő kopár s vízmosásos területek *kisajátíthatók* legyenek (174. §).

Tudtommal azonban ilyen társulat 1879 óta a mai napig nem alakult meg s az előbb említett kisajátítási jog sem vétetett igénybe. Ez tehát erdőtörvényünk egyetlen olyan rendelkezése, mely a gyakorlati életben nem foglalt tért seddig nem érvényesülhetett.

Nézetem szerint az elérni kívánt czélt nem is érjük el kizárólag állami segítséggel s beavatkozással, állami kényszerrel, hanem az állam által megindított mozgalmat az eddig nyújtott kedvezményekkel társadalmi uton, népszerű előadások rendezése, helyi jutalmazások stb. és különösen *erdősítési társulatok* alakítása által lehetne előmozdítani, úgy mint az Németországban, különösen Poroszországban szép eredménnyel történik.

Posen-ben pl. több ily társulat működik már s nem lesz talán érdektelen, ha ezek alapszabályait röviden ismertetem.

Ezek a társulatok (Aufforstungsvereine) az illető mezőgazdasági kamarák keretében (Posen) avagy pedig egészen külön alakulnak (Altena).

Az alapszabályok főbb rendelkezései a következők:

Az erdősítési társulat czélja a tagok kopár területeit beerdősítés útján hasznosíthatóvá tenni, a szomszédos mivelt területeket a futóhomokkal való meghordástól megóvni, valamint a létesített vagy már létező erdők gazdaságos kezelését és az erdei termékek czélszerű értékesítését előmozdítani, végül jó szállítási eszközökről is gondoskodni.

A társulat gondoskodik a tagoknak (kisebb erdőbirtokosoknak) kioktatásáról, szakvélemények ingyenes nyújtása s népszerű erdészeti előadások rendezése által. A társulat csemetekerteket is tart fenn, melyekből a tagoknak kérésükre csemetét adományoz, erdészeti kísérleti telepeket (kísérleti erdősítéseket) létesít és erdészeti szakkönyvek s szaklapok tartása által igyekszik a tagoknak erdészeti ismereteit bővíteni.

A társulat továbbá erdészeti műszaki tisztviselőket (Forsttechniker) kér fel és küld ki költségén, kik különösen a tavasszal s a nyáron a helyszínére utazva a tagoknak az erdőmivelési, erdőkihasználási, értékesítési stb. ügyekben díjmentes szaktanácsot szolgálnak.

A társulat továbbá, mint már említve volt, csemetékben, erdőmivelési eszközökben részesítik a tagokat és trágyaszereket is enged át azok részére, továbbá részben vagy egészben visszatéríti a vetési s ültetési költségeket (Posen) és az erdőítési munkálathoz gyakorlott előmunkásokat hoz ajánlatba.

Anyagi segélyezés esetére az illető tagnak még külön szerződést is kell a társulattal kötni, melyben kopár területe beerdősítését vagy erdeje kezeltetését a társulatra, illetőleg gazdasági kamarára bizza (Posen).

Anyagi segélyezésre csak a kis (paraszt) erdőgazdáknak van igényük. Ekével vagy kézzel végezhető munkát maguknak kell elvégezniök.

Egy ily szerződés vagy nyilatkozat szövegét a következőkben közlöm:

..... kiterjedésű erdő (kopár) területemet (részletezendő mennyi kopár terület, mennyi 1—6 éves, 6—30, és 30 évesnél idősebb faállomány a társulat (..... mezőgazdasági kamara) erdészeti műszaki kezelésébe (forsttechnische Oberleitung) ajánlom fel s egyúttal kötelezem magamat, hogy a kamaratársulat hozzájárulása nélkül önkényűleg sem fát nem használok ki, sem legeltetni vagy almot szedetni nem fogok.

Kérem ezek fejében azt a segítséget, melyben a kamara a kisebb erdőbirtokosokat részesíteni szokta.

Kötelezem magamat, hogy a fenti kikötések be nem tartása vagy e szerződés felmondása esetén a nekem adományozott segélyek pénzértékét visszatérítem. Ugyan ez az eset áll be, ha jogutódom a jelen szerződésnek nem vetné magát alá.

(Lakhely.)

(Aláírás.)

A társulatba való felvétel írásbeli megkeresés alapján (Posen) vagy egyszerű bejelentés alapján történik (Altena), midőn a felvétel iránti ülésen titkosan szavaznak. A tagok évi díja 3—5 márka. Néptanítók a tagsági díj fizetése alól felmentetnek.

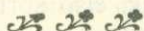
A társulat élén bizonyos számú igazgatóság áll. Tagjait e bizalmi tisztségre a közgyűlés választja. Legalább egy tagja az igazgatóságnak mindig erdőtiszt (Forsttechniker), ezenkívül a társulat szakértőül szakképzett erdőtisztet is alkalmaz. A poseni társulat igazgatósága a gazdasági kamara beleegyezésével s annak jóváhagyásával intézkedik az évi költségvetés és munkaterv elkészítése s előterjesztése iránt stb. A tisztviselők választása, sza-

vazás, határozathozatal stb. általában úgy történik, mint más egyesületeknél.

Ezek a társulatok az állam, a tartomány, illetőleg a járás (Kreis) részéről is támogatásban részesülnek és az említett módon már sok kopasz területet erdősítettek be s gondoskodnak továbbra is azok gazdaságos helyzetéről, emellett odatörekedve (Altena), hogy az ilyen kisebb területeket — kisajátítás helyett — különösen községek vegyék meg.

Nálunk is minden módon elő kellene mozdítani, hogy az ilyen társulatok állami kényszer nélkül létesüljenek s hogy a társadalom a kopár területek beerdősítésének ügyét, valamint a kisebb, magánerdők, különösen pedig a parcellázás útján felosztott erdők szakszerű kezelésének ügyét tömörülés, társulás, közös erdők létesítése útján igyekezzék megoldani.

Óhajtandó volna különösen, hogy a szervezendő földmívelési (mező- és erdőgazdasági) kamarák felállítása alkalmával azok keretén belül ilyen társulatok alakuljanak. *Cserny Gyózó.*

A gyümölcsészet fejlesztése kapcsolatosan az erdőgazdasággal.

Irta: *Stolcz József*, Feketehalom község néhai erdőgondnoka.*)

A gyümölcsészet fejlesztése már régóta a mindenkori földmívelésügyi miniszter állandó törekvését képezte. Ez a törekvés nagyon is indokolt, amidőn hazánk sok vidékének talaj- és klimatikus viszonyai a gyümölcstermelésre kiválóan alkalmasak, midőn a gyümölcsészet kétségbevonhatlanul igen jövedelmező

*) Korán elhunyt jeles munkatársunk már a mult évben átvett eme dolgozatát nagy anyagtörődés miatt csak jelenleg közölhetjük. Ezzel kapcsolatosan felemlítjük, hogy ifj. Szabó Gyula rendőrségi hivatalnok (Pécs) lelkes felhívást intézett lapunk szerkesztőségéhez a szelidgesztenye, dió és berkenye nagyobb arányu tenyésztése érdekében, hivatkozva különösen arra, hogy a Pécs-bánya-telepen lévő szelidgesztenyének az ottani nép mily nagy hasznát veszi s mily bőven termi az sokféle alakban (főzve, sütvé, kandírozva, befőzve, lisztte őrlve) élvezhető gyümölcsét. A Nagybánya, Kőszeg, Iharos-Berény és Nagy-Maros vidékén, valamint Horvátországban előforduló gesztenyések hasonló tapasztalatra vezetnek. Kétségtelen, hogy enyhe klímával bíró, erőteljes talaju vidéken az említett fánemek, különösen erdőségeken, vagy mint önálló ligetek jogsultsággal bírnak és nagyobb mérvű tenyésztésük indokolt és sok helyen gyakoroltatik is. Az Alföld homokján a gesztenyefa nem tenyészik. *Szerk.*

gazdasági ág s e téren való elmaradottságunk egyedüli oka csakis népünknek s főként birtokos osztályunknak ezen gazdasági ág üzésétől való, részben ismerethiányon, részben új eszmék iránti általános ellenszenvén és érdeklődéshiányán alapuló tartózkodása.

Tagadhatlan, hogy az 1894. évi XII. törvényczikk 43—49. §-ában foglalt s a községi faiskolák létesítésére és fenntartására vonatkozó rendelkezések, majd az állami faiskolák berendezése, gyümölcsfák és csemeték ingyen és kedvezményes áron való kiadása, gyümölcsészeti felügyelőség és vándortanítói intézmény, tanfolyamok tartása, gyümölcsfeldolgozó gépeknek a termelők részére való átengedése, a gyümölcsfák hernyózásának kötelező volta, madárvédelem stb. stb. a gyümölcsészet fejlesztésére kedvező hatással voltak, mégis, nézetem szerint, ezen intézkedéseket még mindig nem tekinthetjük olyanoknak, melyek a gyümölcstenyésztés iránti kedvnek és érdeklődésnek eléggé széles mederben való fejlődését biztosítanák.

Ha a gyümölcsészet fejlesztésének kiviteli módozatait gyakorlati szempontból tekintjük, első sorban is azon körnek, a társadalom azon rétegének értelmiségét, belátó képességét és vállalkozó szellemét kell alaposan ismernünk, amely körben ezen intézményt meghonosítani, bevezetni kívánjuk s ha ezt ismerjük, úgy ezen intézmény meghonosítására vonatkozó intézkedéseinket akként kell megállapítanunk, hogy az, ha pillanatnyilag talán az ideális állapottól el is tér, annak a körnek, amelynek szánva van, természetével — hogy úgy mondjam — jellemével összhangban álljon.

Sok reform, intézkedés és rendelet, a jóindulatnak és nemes szándékunk szülöttei, sokszor a forma, az eljárásnak talán túl jó volta miatt, már életbelépte előtt ellenszenvet kelt, minek eredménye vagy az, hogy írott malaszt marad, vagy a keresztülvitelben, a gyakorlati életben torzszülötté válik: kaján vigyorgással gúnyolva ki a tervezőnek nemes szándékait.

Nem konstátálok új dolgot abban, ha mondom: hogy a nagyközönség minden reform vagy reformáló rendelkezés iránt tartózkodó és bizalmatlan s ez annál nagyobb mérvben nyilvánul, minél csekélyebb intelligenciával állunk szemközt s minél mélyebben érinti a reform a hagyományokat, a megcsontosodott ósdi

felfogásokat. S ha e tartózkodás fölvilágosító oktatással és elért eredmények fölmutatásával ki nem küszöböltetik, természetellenes stagnálás áll be, mely a gazdasági életben bátran visszaesésnek is tekinthető.

Mielőtt tehát a gyümölcsészet fejlesztését célzó módzatok felett elmélkednénk, tisztába kell jönnünk azon kérdéssel, hogy közönségünknek mely osztálya az, hol ezen eszmének propagálása leginkább szükséges és indokolt. A dolog természetéből folyik, hogy miután a gyümölcsészet üzéséhez legelső sorban földre van szükség, a továbbiakban csak az ezzel bírók, tehát a birtokos-osztály jöhet szóba.

Tovább menve azonban, ezen osztályban is számításon kívül kell hagynunk azon kisbirtokosokat, kiknek összes birtokát talán egy udvar és házi kert vagy jobb esetben 1—2 kat. hold szántó képezi és pedig azért, mert bár a gyümölcsészet fejlesztése e körben is nemzetgazdasági szempontból fontossággal bír, azt jelen elmélkedésünkben, midőn gyümölcsészetünknek hatalmas fejlesztéséről kívánunk szólni, mint a házi fogyasztást és gyümölcs-csel való házalást érintő kistermelést ki kell zárunk.

Ily módon országunk közönségének csak jobbmódu kis-, közép- és nagybirtokos osztályáról kell bővebben szólnunk. Bármily jövedelmező gazdasági ágnek tartsuk is a gyümölcsészetet, korántsem tartom megengedhetőnek arra gondolni, hogy az a ma szántóföldnek észszerűen használható területeken üzessék.

Sokkal fontosabb nemzetgazdasági kérdés a szántóknak fenntartása, semhogya azt legkevésbé is befolyásolni szabad volna s így a gyümölcsészet üzését csakis oly területeken vélem előnyösnek, ahol ily módon az eddigi gazdálkodással szemben a jövedelmezőség emelésére lehet bizton számítanunk és pedig vagy azáltal, hogy a régi mívelési móddal felhagyva, a gyümölcsészetet, mint új és uralkodó üzemet állítjuk be, vagy a régi gazdálkodási, mívelési mód fenntartása mellett a gyümölcsészet üzemét közé iktatjuk.

Ezen felfogás értelmében szóba jöhetnek a rétek, legelők, felhagyott vagy mívelés alatt álló szőlőterületek, továbbá az erdőbirtokokhoz tartozó s erdősült területek közé beékeltek, gyümölcs-termelésre fekvésüknél és talajuknál fogva alkalmas tisztások s

így a jobbmodu kis-, közép- és nagybirtokosok közül azok, kik ily jellegű birtokkal rendelkeznek.

A birtokos-osztálynak ezen szűkebb köre tehát az, ahol a mozgalom alapját meg kell vetnünk, amelyet eszménknek meg kell nyernünk!

Tekintetbe véve már most ezen kör tagjainak értelmi fokát s belátó képességének mérvét, e szempontból a jobbmodu kis és középbirtokosokat a nagybirtokosoktól külön kellene választanunk, de az ujitásoktól való tartózkodás, mely valamennyiinek közös vonását képezi, a megkülönböztetést feleslegessé teszi s egyöntetű intézkedések tervezését engedi meg.

Ezek előrebocsátásával a teendő intézkedéseket a következő pontokban foglalom össze.

1. Az új gazdasági ág üzésével elért eredményekre példa-adással reámutatva, bizalmat és kedvet kell irántuk kelteni.

2. Az új gazdasági ág üzéséhez szükséges kellékek beszerezhetését elő kell mozdítani.

3. Az új gazdasági ágnak minél szélesebb körben való terjedését kedvezgetéssel, felvilágosító oktatással is elő kell mozdítani, végre

4. Az új gazdasági ágat üzőt továbbra is gondozni és támogatni kell.

Ezen pontokban jelzett intézkedéseknek bővebb megvilágítása végett a következőket jegyzem meg.

Ad 1. Az új gazdasági ág üzésével elért eredményekre csak példa adásával lehet reámutatni s a fenálló tartózkodást és nem-törődömséget csak ily módon lehet eloszlatni. Ily eredmények felmutatása többet ér minden szónál, tanításnál s minden ellenvetésnek legbiztosabb ellenszere.

A gyümölcsészet üzésére a példát adni nagybirtokosainknak, azon nagykiterjedésű, értékes birtokok urainak kötelessége, kiknek kedvező vagyoni viszonyai befektetéseket s a befektetéssel járó kockázatot könnyen megbirják s kiknek erkölcsi feladata gazdasági életünkben is vezetészerepet játszani s a fejlesztés, tökéletesbítés munkájában tevékeny részt venni.

A nagybirtok az, mely legelsősorban bir sok oly területtel, melyek ma aránylag csekély jövedelmet adnak s e jövedelem

csak jelentékeny befektetésekkel vagy új gazdasági ágra való átmenetellel, illetve annak közbeiktatása által fokozható.

Ily területek találhatók úgy a mezőgazdasági birtokokon, mint az erdőbirtokokon. Amott a rétek és legelők (dűlőutak szélei), emitt az erdőbirtokokhoz tartozó, fekvésük és talajuk minősége szerint gyümölcsstenyésztesre alkalmas tisztások állanak erre a célra rendelkezésre.

Ha igaz az s alig hiszem, hogy e tekintetben ellenvetésre találnék, miszerint a legelők s rétek hozamának emelése s talajának jókarban tartása nem csekély mértékben függ azok bizonyos foku, a helyi talaj és égalji viszonyoktól feltételezett beárnyékolásától, úgy e területeknek gyümölcsfákkal való befásítása már e tekintetben is csak előnyt jelent, de ezt sokszorosan felülmulja azon pénzbeli haszon, melyet az ültetett gyümölcsfák hozama nyújt s mindezen előnyök eléretnek oly módon, hogy az eredeti művelési mód fennakadást nem szenved s hátráltatva nem lesz, csak éppen a talaj mélyebb rétegeinek eladdig fel nem használt erejét értékesítjük.

Nagy kiterjedésű területek mai állapotukban szinte odakinálják magukat az új üzemnek s csak az érdeklődő szem hiányzik, hogy azokat észrevegye, akkor, midőn a jövedelmezőségnek emelése, melylyel nagy horderejű kérdések függnek össze, közös törekvését képezi ma már úgy a birtokosnak, mint a kezelőnek.

A gyümölcsészetnek az erdőgazdasággal kapcsolatban való üzése első sorban a birtok jövedelmezőségét befolyásolja kedvezően s ezen jövedelememelkedés elérhető aránylag szerény keretű s gyorsan kamatozó befektetésekkel. Pénzügyi nehézségek tehát fenn nem állanak, még kevésbbé jöhetnek szóba a kezeléshez szükséges személyzet felállításának nehézségei.

Nagy erdőbirtokosaink mai gazdálkodási rendszere mellett, midőn a kezelési egységek — erdőgondnokságok — élén szakképzett erdőtiszt áll s az erdővédelmet és őrzést adott viszonyainkhoz mérten eléggé értelmes és megbízható altiszti személyzet végezi, midőn az erdősitésekhez szükséges erdei facsemeték nevelése, az erdőgondnokságok kezelése alatt álló s rendszeresen kezelt csemetekertekben történik s végül az ország legkülönbözőbb helyein elszórt erdőgondnokságokban sok oly terület van,

mely úgy talaj, mint égalji viszonyok tekintetében, de a kezelés és őrzés szempontjából is gyümölcsösök berendezésére kiválóan alkalmas s melynek jelenlegi jövedelmezősége közepes igényeket sem elégít ki, nézetem szerint meg vannak mindazon előfeltételek, melyek ezen üzem berendezéséhez szükségesek.

Az erdészet, jóllehet első sorban az erdei fák tenyésztésével, nevelésével és ápolásának módjaival foglalkozik, igen üdvös közgazdasági befolyást gyakorolhat, ha működését a tulajdonképpen az erdei fákhoz tartozó vadalma és vadvadkörtének nemesített fajaira is kiterjeszti, sőt inkább bizonyos kötelesség ez, melylyel ily közgazdaságilag fontos kérdésnek szakismereteinkből kifolyólag tartozunk.

Meggyőződésemm az, hogy éppen mi, erdészek vagyunk hivatva ezen új gazdasági ág eszméjét felkarolni, azt a gyakorlatban keresztül vinni s képzettségünknel fogva azt nemcsak művelni és kezelni, hanem annak fejlesztését legjobb tehetségünkhöz mérten előmozdítani.

A gyümölcsészet üzeme az erdőgazdasági munkálatok végzését egyáltalán nem zavarja, sőt éppen oly időszakokra esik, midőn az erdőgazdasági munkálatok — ott t. i. ahol a gyümölcsészet egyáltalán üzhető — nagyobbbrészt szünetelnek.

Ha a gyümölcsstenyésztés felkarolásával népünk mai súlyos helyzetén javítunk, nemcsak az erdőgazdaságok jövedelmezőségét emeljük úgy az elérendő legelő haszonbérékkel, mint a gyümölcsös hozamának értékesítésével, nemcsak közgazdasági téren alkotunk üdvös reformokat, hanem elérjük azt, hogy népünkkel az erdőt s annak kezelési, használati rendszerét megkedveltetjük s hogy az erdőgazdaságok vezetőiben nem ellenségeit, hanem barátait és támaszait látja.

Nem segítünk-e népünkön azáltal is, ha nagyobb gyümölcsöseink góczpontjaiban gyümölcsfeldolgozó gyárakat állítunk fel, ahol — eltekintve a gyümölcstartás munkáitól — a munkás ember foglalkozást talál!

S ha a nagybirtokos jó példával menve elől, helyesen berendezett és kezelt gyümölcsöseinek jövedelmezőségére reá mutathat, ha kisebb birtokosaink látják, hogy a gyümölcsstenyésztés, ha észszerűen üzetik, a vagyonosodás egyik forrását képezi, miként azt

nagyban Amerikában s újabb időben Ausztráliában is látni lehet, akkor önmagától megjön a kedv és bizalom s a vállalkozó szellem.

Nehogy bárki is azt vélje, miszerint a gyümölcsészetnek az erdőgazdasággal kapcsolatban való üzését célzó elmélkedéseim csak elméletiek, reá mutatok eszméim megvalósítására a kezelés alatt álló erdőgondnokság „Kirchenwald“ nevű fás legelőjén az utóbbi 3 évben 100 kat. holdon létesített gyümölcsösre s az erdei őrházak közvetlen közelében berendezett gyümölcsöskeretekre, valamint azon tényre, hogy további 480 kat. holdnak 15 év alatti gyümölcsfákkal való beültetése már elhatározott dolog. A „Kirchenwald“ 1076 k. hold kiterjedésű fás legelőre kidolgozott s jóváhagyott üzemtervben k. holdanként 36 faegyednek állandó fenntartását irtam elő s a birtokost azon tervemnek, hogy további 500 k. holdon az ültetést nemes faju magas (1·8 m törzsmagasság) almafákkal végezzük, megnyertem.

A legeltetés zavartalan gyakorolhatása, de a gyümölcsfáknak akadálytalan fejlődhetése végett is a fákat (arany parmen, arany ranette, trieri boralma, kassel ranette, landsberger ranette) négyes kötelékben mintegy 15 méterre ültettem. A gyümölcsfák számára az ősz folyamán kiemelt gödrök mérete: hossz és szélesség 1·5—1·5 m, mélység 0·7 m. Az elültetett fa egy középső és három kerítéskarót kap s ez utóbbiak a legelő jószág károsítása ellen ónozott erős tövises sodronynyal fonatnak be.

A telepítési költségekre nézve alábbi kimutatás nyújt tájékoztatást:

Gyümölcsfa vételára és ültetés	---	---	---	1·20	K
Gödör kiemelés és betömés	---	---	---	0·50	"
3 db hasított tölgykaró	---	---	---	0·60	"
1 " gömbölyű hántolt karó	---	---	---	0·20	"
3 " összekötő tölgylécz	---	---	---	0·48	"
12 " horganyozott tövises sodrony	---	---	---	0·36	"
12 " sodrony-szeg	---	---	---	0·12	"
20 " kapocs-szeg	---	---	---	0·15	"
Nádköpeny, cocus-kötél, sodrony	---	---	---	0·22	"
Karóállítás s a kerítés elkészítése	---	---	---	0·50	"
Összes költség darabonként	---	---	---	4·33	K

mely költség természetesen a kivitel és a helyi viszonyok szerint csökkenthető vagy emelhető.

Megjegyzem még, hogy a gyümölcsfák elültetés után, ha az száraz időben történik, alaposan megöntöztetnek s ősszel a fás legelő közelében levő csorda éjelező helyen a legeltetési időny alatt gyűjtött trágyával megtrágyáztatnak.

Ad 2. Az e pontban foglalt javaslatom lényege az, hogy a gyümölcsészet üzésére kedvet nyert közönségnek a mód és lehetőség megadassék, hogy az illető vidék talaj és klimatikus viszonyainak megfelelő gyümölcsfákat könnyű szerrel, jó minőségben és jutányosan beszerezhesse.

Első sorban tehát meg volnának állapítandók az eddigi tapasztalatok és szakemberek véleménye alapján az ország egyes vidékeire a tenyésztésre alkalmas fajok, másodsorban — s itt utalok az Erd. Lapok 1907. évi II. füzetében (116 oldal) megpendített eszmére — berendezendők volnának a községek hozzájárulásával a nem nyereszkedésre alapított megyei faiskolák, honnét ugy a községek, mint annak lakói, addig míg saját birtokuk befásításáról van szó, gyümölcsfa-szükségletüket beszerezhetnék.

Igaz, hogy ma az országban nem egy, többé-kevésbé jól berendezett és reálisan vezetett kereskedelmi faiskola van s gyümölcsfák az állami faiskolákból is adatnak ki, de — s főként az előbbiekből kikerülő anyagnak ára s minősége is — különösen kisebb rendeléseknél sokszor kifogásolható, mihez járul még az a körülmény is, hogy az ily gyümölcsfa a sokszor napokra terjedő vasuti szállítást megsínyli, mi mellett, ha azután még kedvezőtlenebb talaj és éghajlati viszonyok közé kerül, a siker igen kétséges.

Elég, ha egy községben baleredmény csak egyszer fordul elő, a népnek kedvét ez jobban csökkenti, mint amennyire száz kedvező eredmény emelni képes.

A megyei faiskola — nézetem szerint — kellő berendezés és vezetés mellett hivatva volna e hibákon segíteni s a gyümölcsfák könnyű beszerzési módja birtokosaink kedvét gyümölcsösök berendezésére, szintén jelentékeny mérvben emelné.

Összefüggésben e gondolattal azon nézetemet is nyilvánítom, hogy a jelenlegi községi faiskoláknak — mint ilyeneknek —

további fenntartását teljesen céltalannak tartom, mert ez a gyümölcsstenyésztes fejlesztésére semmi számbavehető befolyással nincs.

A községi faiskolák legtöbbszörének sem vezetése, sem berendezése, sem az ott nevelt fák minősége nem olyan, hogy az mintául szolgálhatna, de másrészt a gyümölcsstenyésztes módjáról, fontosságáról, nézetem szerint, nem éretlen korú iskolásgyermeknek kell előadást tartanunk, kik annak fontosságát felfogni nem képesek, hanem a felnőtt, érettebb korú és eszű egyéneknek, de ezeknek azután nem a községi faiskolákban kell bemutatni az eredményt, hanem a szakavatottan kezelt megyei faiskolákban s az onnét kikerült gyümölcsfákkal beültetett gyümölcsösökben.

Elemi iskoláinkban taníthatjuk a konyhakertészkedésnek elemeit, gyakoroltathatjuk az ezzel összefüggő munkákat az e célra szolgáló iskolai vagy községi kertben, beszélhetünk a gyümölcsészet legelemibb ismereteiről s azzal összefüggésben a madárvédelemről is, hanem midőn példára hivatkozunk s a kivitel módját akarjuk megmutatni, úgy már a gyermek szeme elé is állítsunk, ha nem is tökéletes, de ahhoz legalább közel álló berendezést.*)

Ad 3. Az új gazdasági ágnak minél szélesebb mederben való terjesztésére és bevezetésére több módozat kínálkozik. Ezek közül felemlítjük a következőket:

a) Gyümölcsfákkal beültetett területeknek, ha azok legalább 1 kat. hold kiterjedésűek s holdanként legalább 40 db gyümölcsfa ültetetik, 3—4 éven át a talaj minősége s a berendezés nehézsége szerint fél vagy egész adómentességben való részesítése.

b) Gyümölcsfának szegényebb sorsu, de törekvő kisbirtokok között mérsékelt áron vagy ingyen való szétosztása, ami gyakorlatban is van.

c) Gyümölcsészeti tanfolyamoknak — ott, ahol az érdeklődés s az előfeltételek már eleve megvannak — gyakori tartása.

d) Rendszeresen kezelt gyümölcsösöket megtekintő gazdasági

*) Mindezt a gazdasági népiskolák hivatottak megvalósítani, amelyekre vonatkozólag tudvalevően már törvényjavaslat fekszik a törvényhozás előtt.

egyesületek tagjainak vagy községi kiküldötteknek mérsékelt vas-
uti jegyek adása.

e) A gyümölcsstenyésztésben kitűnt birtokosok jutalmazása stb.

Ad 4. A gyümölcsstenyésztést űző birtokosok támogatása azon
pont körül forog, hogy azon nehézségeket, melyekkel a termelő-
nek termése értékesítésénél, főként egy új gazdasági ágánál fel-
merülnek, a lehetőségig redukáljuk.

Ismételten hangsúlyozom tehát a termelési góczpontokban
gyümölcsfeldolgozó gyárak felállításának jövőbeni szükségességét,
de másrészt oly állami szervek jövőbeni alkalmazását is, kik a gyü-
mölcsstermelés hatalmas fellendülésének idején gyümölcsstermelő
szövetkezeteket létesítenek s azok ügyeit vezetik.

Ma sokakat vissza tart birtokosaink közül a gyümölcscsészet
nagyban való üzésétől az értékesítésnek bizonytalan volta, de ha
eljön az idő, hogy a gyümölcsfeldolgozó gyárak a termést
— miként a czukorgyárak — tekintet nélkül a mennyiségre,
átveszik, a birtokos osztálynak ezen aggálya is megszűnik.

Értekezésemet nem akarom befejezni anélkül, hogy a gyü-
mölcscsészet s illetve a gyümölcsfák nevelése és ültetése körül
ujabban felmerült s az eddig hirdetett tanításokkal némely rész-
ben homlokegyenest ellenkező reformeszméről ne szólnék. A gyü-
mölcsfákról szól az, de vonatkozhatik az erdei fákra is s így
bennünket kétszeresen érdekelhet.

Stringfellow galvestoni (Texas, Amerika) kereskedelmi ker-
tesz az, aki „The New Horticulture“ cz. könyvében a fa mikénti
ültetésére nézve annyi új és meglepő dolgot közöl, a termé-
szet megfigyelésének eredményeit oly meggyőző érveléssel adja
elő, hogy valóban érdemes ezen eszmével bővebben foglalkozni,
kiterjedt kísérletezéssel azok életképességét vizsgálni, mert ha
tényleg beválnak s helyességük beigazolást nyer, rendki üli kiha-
tással lesz az gyümölcscsészetünknek jövőbeni fejlődésére.

Tény az, hogy Stringfellow észleleteit a mexikói öböl vidé-
kén gyűjtötte, oly helyen, melynek klímája Középeurópa klímá-
jától lényegesen eltér s így az ő általa elért nagyszerű eredmé-
nyekre nem számithatunk, dacára annak még az elérhető sokkal
szerényebb eredmények is a kísérletezést nagyon is indokolják
annál inkább, miután az eddigi kísérleti telepeken Németország-

ban (nálunk eddig tudtommal csak Fischer és Társa nagyenyedi faiskolájában) kedvező eredményekre hivatkoznak.

A kertészkedés reformálására vonatkozó eszmét szerzőben a gyümölcsösök jelenlegi berendezésének és fenntartásának költséges volta kelté fel, amely főképpen azáltal áll elő, hogy a jelenleg nevelt gyümölcsfák élete és termőképessége, valamint az időjárás viszontagságai s a különféle betegségek iránti ellenálló képessége a régmúlt időkben élt s még elvétve ma is élő gyümölcsfákhoz viszonyítva rendkívül csekély.

Az egyedüli ok — szerző szerint — csak az ültetésre kerülő gyümölcsfák gyökérzetének degeneráltságában keresendő és található meg s ez a degenerálódás kezdődött akkor, amidőn a gyümölcsfákkal való kereskedés, faiskolák berendezésével, a régi időkben kezdetét vette.

A faiskolák sokszor tulhalmozott csemetekészletének el nem adott részét a faiskolatulajdonos, hogy annak értékét el ne veszítse a növekedés lassítása végett egy-kétszer átültette. A vevőközönség már a korábbi hozam végett is, szívesen vásárolhatta az ily erőteljesebb és szebb fákat, mi ismét a faiskolatulajdonosokat ösztökélte minél erősebb és nagyobb koronájú fák nevelésére.

Természetesen a nagykoronájú fának dus gyökérzetet is kellett adni, hogy életben maradjon s az átültetést kibírja s így fejlődött ki s tartotta fenn máig magát az a nézet, hogy csak az 1—2-szer átültetett dusgyökérzetű, szépkoronájú fa az, melynek ültetése sikert ígér.

Szerző ezt a nézetet teljesen hibásnak tartja s azt állítja, hogy minél dusabb gyökérzettel lesz a fa elültetve, fejlődésének későbbi éveiben annak hátránya úgy az élet-, mint a hozamképesség tekintetében annál szembetűnőbb lesz.

Az elültetett fának dus gyökérzetét az ültetés után 1—2 év múlva megvizsgálva, azt látjuk, hogy az teljesen természetellenes növekedési rendszert mutat, mely éles ellentétben áll a magról kelt fák gyökérzetének növekvési módjával.

A megejtett kísérletek szerint a fának elültetésekor meghagyott gyökerei minden deformációt, melyet azok a faiskolában, csomagolásnál, szállításnál vagy az ültetésnél szenvedtek (csava-

rodás, vízszintes helyzet stb.) a későbbi növekvés folyamán nemcsak megtartanak, hanem az ezeken nőtt új gyökerek is ugyanazon irányban, sőt ugyanazon hajlási szög alatt nőnek tovább.

A fának majdnem összes új szívógyökerei az öreg gyökereket egészen meztelenül hagyva, azok legkülső szélén nőnek s így a felszívó és felvevő felület elég messze esik a törzstől, már pedig a növényélettan szerint minél nagyobb a szívógyökerek (hajszálgökerek) és a levelek közötti távolság, annál csekélyebb a fának növekvése és életereye.

A gyökerek legnagyobb része a föld felszínéhez közel s azzal párhuzamosan nő s ha van is néhány lefelé hatoló gyökere, az nem elég arra, hogy a fának a szükséges vízmennyiséget szállítsa, ami a fának a szárazság és fagy iránti érzékenységet és csekély ellenálló képességét eredményezi.

Mindezen jelenségeket összefoglalva, szerző a fák gyökérzetének teljesen hibás, az emberi kéz által rákényszerített fejlődésében látja a bajok főforrását s ennek eredményeül tudja be a fának s főképpen a gyümölcsfáknak rövid korát, időelőtti kimerülését s betegségek iránti hajlamát.

Ajánlja, hogy szakítva az eddigi ültetési rendszerrel, kövesük az általa alkalmazott gyökérmetszési módot, melynek lényege a következő:

Az elültetésre kerülő fa összes gyökerei közvetlenül a gyökfőig, de legalább is az első, erőteljes oldalgyökér alatt, közvetlenül az ültetés előtt visszavágatnak (l. 48. és 49. ábrát) s a karógyökérből se hagyassék hosszabb csont, mint azt a rajz mutatja.

Amennyiben a fa idősebb, gyökerei fűrészszel vágandók vissza s a metszésfelület késsel nyesendő simára.

A vágási lapok mindig lefelé legyenek irányítva.

A fa törzsét egy lábra kurtítjuk, de ha karóztatik, úgy az három láb hosszúra is meghagyható.

A megkurtított törzsű és gyökerű fa sik és lankás helyeken, ahol a talaj erőteljes és üde, 5—6 hüvelyk mélyre, dombosabb, szárazabb talajon egész egy láb mélyre, néhány hüvelyk átmérőjű lyukakba ültetendő.

A fa gyökérzetének azonnali beiszapolása okvetlenül szükséges.

Legelőnyösebb ültetési idő az ősz. A fák kifagyása ellen a földnek a fa körül egy lábnyira való felhuzásával védekezhetünk, miáltal az így betemetett fát az egerek és nyulak ellen is megvédhetjük.

Gödrök kiemelését s a fáknak ezekbe való ültetését, mint a természettel teljesen ellenkezőt, szerző szintén hibásnak véli, amennyiben így a fának lazított talajt adunk s a fa gyökerei megszokván a laza talajt, erre szoritkoznak s a gödrön kívüli kemény talajba nem hatolnak, másrésről a gödör esős időben

48. ábra.

Helyesen végzett rövid gyökérmetszés.

49. ábra.

Helytelenül végzett rövid gyökérmetszés.

cziszternát képez, mocsárrá válik, melyben a gyökérzet nyáron megfűlled, ősszel hirtelen beálló fagy esetén az iszap a gyökerek körül keményre fagy.

A növekedő sarjak meghagyandók addig, míg hosszúságuk az egy lábat el nem éri, ekkor a legszebb, legerősebb meghagyandó, a többi levágatik.

A rövid metszésű gyökerekkel ültetett fák gyökérrendszerének fejlődési módjáról párhuzamos kísérleteket végzett T. L. Brunk, a mayfairi kísérleti állomás s a marylandi mezőgazdasági iskola növénytani tanára, aki a következőket mondja:

A rövid metszésű gyökerek végén a kambiumból a zsenge gyökerek épp oly buján fakadnak, mint a hosszanhagyottaknál,

de sokkal nagyobb mennyiségben, úgy hogy az arány a hosszan hagyottak hátrányára 10 : 3. A fiatal gyökerek a törzs körül sugárasan, bokrosan fejlődnek s így a nedv haladása a legrövidebb uton történik. Észleltetett az is, hogy ahol a nedv csak rövid utat tesz, a gyökerek sokkal gyorsabban nőnek. A gyökerek haladási iránya a magról kelt csemeték gyökérzetének növekvési irányával teljesen egyezik, A fa a régi gyökereknek a gyökfőig való eltávolítása folytán teljesen új, a természeti szükségletnek megfelelő gyökérrendszert fejleszt.

A rövidmetszésű gyökerek vágási lapjai ősszel legnagyobb részt már begyógyultak s így a rothadásnak utat nem nyitnak.

Ezek volnának kivonatosan előadva Stringfellow eszméi s az ezekre alapított kísérletek eredményei, melyekkel foglalkozni nemcsak gyümölcsészeti, hanem erdészeti szempontból is indokolva volna.

EGYESÜLETI KÖZLEMÉNYEK.

MEGHIVÓ

az Országos Erdészeti Egyesület 1908. évi közgyűlésére.

Az Országos Erdészeti Egyesület f. évi rendes közgyűlését december hó 13-án délelőtt 10 órakor, Budapesten saját helyiségeiben (V., Alkotmány-u. 6 sz. II. emelet) tartja meg a következő tárgysorozattal:

1. Jelentés az egyesületnek a legutóbbi közgyűlés óta kifejtett tevékenységéről.

2. Elnök, két alelnök, 11 választmányi tag és a számadás-vizsgáló bizottság választása. A választmányban 10 hely négy évre, 1 hely egy évre töltendő be.

A választmányból az alapszabályok értelmében kilépnek, de újból választhatók: *Arató* Gyula, báró *Feilitzsch* Artur, *Hangay* Géza, *Hirsch* István, *Podhradszky* András, *Tavi* Gusztáv, *Tomcsányi* Gusztáv, *Török* Gábor, dr. *Tuzson* János. Két hely *Eleőd* Jósza és *Rónay* Antal lemondása következtében üresedett meg.

3. Jelentés az 1907. évi számadások megvizsgálásáról és az 1909. évi költségvetésre vonatkozó javaslat.

4. Jelentés a Deák Ferenc alapítvány kamataiból kiírt pályázatokról és javaslat az 1909. évi kamatok hovafordítása ügyében.

5. Indítvány a jövő évi közgyűlés helyére és idejére nézve.

6. Indítványok az egyesület céljainak előmozdítására általában. (Ily indítványok az alapszabályok értelmében a közgyűlést megelőző napig a titkári hivatalnak írásban bejelentendők.)

Van szerencsénk az Országos Erdészeti Egyesület t. tagjait felkérni, hogy a közgyűlésen minél számosabban megjelenni és tanácskozásainkon résztvenni sziveskedjenek.

Budapest, 1908. november hóban.

Az Országos Erdészeti Egyesület elnöksége.

*

Ezen meghívóval kapcsolatosan azon t. tagtársainkat, akik a m. kir. államvasutak vonalain menetjegykedvezményre más alapon nem bírnak jogosultsággal, felkérjük, hogy kedvezményes menetjegy váltására vonatkozó igazolvány megküldése végett levelező-lapon legkésőbb december hó 10-ig alulírott titkári hivatalhoz fordulni sziveskedjenek.

A közgyűlést közös ebéd követi, melynek helye magán a közgyűlésen fog közölni.

Az Országos Erdészeti Egyesület titkári hivatala.

IRODALOM.

Lapszemle.

Az üregi nyul Mecklenburgban. Az üregi nyul az utóbbi években hazánk egyes területein veszedelmes arányban elszaporodott. Különösen a Dunántul egy-két tája, Pest-Pilis-Solt-Kiskun megye (Gödöllő), főként pedig a Dráva-Szavaköz vidéke szenvedett sokat az üregi nyul nagyarányu kártételeitől. Ámde a külföldön is sok helyen csapássá fajult az üregi nyul elterjedése,

amint ezt többek között Vollnhofer Pálnak az Erdészeti Lapok 1902. évi XI. füzetében (1290. oldal) megjelent cikkéből is tudjuk. Ennek mintegy kiegészítéseként leírjuk a Naturwissenschaftliche Zeitschrift für Land- und Forstwirtschaft f. é. 3. füzetében nyomán az üregi nyulak Mecklenburgban történő pusztítását, amint azt Friederichs A. dr. berlini gazdasági főiskolai tanár ismertette.

A tulszaporodó üregi nyulak kártételeinek leküzdése ma már több helyen, így Szászországban és Mecklenburgban törvényhozási intézkedéseket tett szükségessé. A mecklenburgi törvény felhatalmazza a közigazgatást, hogy a kárvallottak panaszára a földbirtokosokat kötelezheti az üregi nyulak pusztítására, melyek a vadászati törvények védelme alól kivétettek. Kötelezi ez a törvény továbbá a vasutakat, hogy saját területükön a töltéseket rongáló üregi nyulakat szintén pusztítsák.

Mivelhogy az üregi nyul létfeltételeinek nem minden tájék nyújt megfelelő otthont, általános elterjedésük veszedelme nem fenyeget éppen bennünket, mindamellett, nagyobb arányú jelentkezésük érzékenyen sujthatja azokat a területeket, amelyeket megfelelő existenciális viszonyok mellett pusztításaik színterévé tesznek. Könnyű agyagos homoktalaj, melyet könnyen aláaknázhat; sarjerdők, cserjések, kissé hullámos, emelkedettebb tájék, leginkább megfelelnek az üregi nyul létfeltételeinek. Hogy ősidők óta tulságosan el nem szaporodott, azt részben a ragadozóknak is, így a menyét-féléknek, főként a görénynek, nyestnek, sőt részben a rókának lehet köszönni. Ahol ezeket a ragadozó emlősöket a tulbuzgó vadvédelem végleg kipusztította, ott az üregi nyul az erdő- és mezőkultúra nem nagy épülésére ugyancsak rohamosan elszaporodott. Ugyanez az eset szokott beállani ott is, ahol a leskunyhókból a ragadozó szárnyasvilágot, amely az üregi nyulból temérdekét fogyaszt, végleg kipusztítják. A ragadozók kiirtása a természet háztartásából már nem egy helyen végzetesen megbillentette a kölcsönös létfeltételek egyensúlyát.

Érdekes, hogy mezei nyulunk tüstént elvándorol az olyan területről, ahol közel atyafisága, az üregi nyul tanyát üt.

Az üregi nyul évente 7—8-szor fiadzik. A nyulfiak száma 3—8 között váltakozik; érthető tehát, ha évente átlag egy-egy nyulanyára száznál több nyulfi utód esik.

Az üregi nyul általában önvájta üregekben üt tanyát, nevét is innen nyerte; ám azért ismételten megfigyelték egyes olyan csapatokat közülük, amelyek egész otthonosan tudtak sűrű erdők kulturái közé is berendezkedni, hogy ott teljes kényelemben érezzék magukat egy-egy kezdetleges vaczokban is, anélkül, hogy az üregvájás fáradságos miveletére rátértek volna. Ilyen helyeken kétszeresen érzékeny károkat okozhatnak az erdő fáiban. Keményebb telek idején ideiglenes berendezkedésre szánt üregek ásásával segítenek aztán magukon.

Az erdőkultura mellett legfőként a mezőgazdaság az, amely elég érzékenyen megsínyli az üregi nyulak kártételeit, melylyel azok legkivált a zsebébb vetések zöld növényzetét pusztítják. Az a haszon, amit az üregi nyul az élelmipiacz révén nekünk husával nyújt, vajmi csekély ellenérték mindazzal a horribilis kártétellel szemben, amelyet az erdőgazdaság, mezőgazdaság, sőt néhol a szőlőmivelés és a kertgazdaság rovására ellenünk elkövet.

Mecklenburgban legtöbbet szenvedett az üregi nyúl kártevéseitől Basedow vidékén a gróf Hahn-féle uradalom. Évek óta folytatott állandó irtás daczára még tavaly is több mint 20 ezer db. üregi nyul került itt terítékre. A könnyű, kissé agyagoshomokos talajban temérdek szeder és málnabozót pompás buvóhelyet nyújtott nekik. Erdőkárt viszont itt kevesebbet okoztak, miután a vidék nagyobbára túlevelű erdőségekből áll; a túlevelűek gyantás kérgét pedig az üregi nyul ugylátszik kevésbé kedveli. Annál érzékenyebb károkat okoztak a grófi kastély közelében elhuzódó évszázados bükkösben. Az egykor pompás fatörzsek százai körülbelül 30 cm magasságban, a nyers fáig teljesen körül vannak rágszálva. Elsőben itt konstatálták azt, hogy az üreginyul nemcsak sarjerdőkben és fiatal ültetvényekben, hanem koros erdőben is okozhat érzékeny károkat.

Itt-ott egy-egy fiatalabb fenyőültetésben is rábukkantak a rágszálás nyomaira; jeléül annak, hogy a fenyőfélék szükség esetén megrágja. De ebbeli kártétele, nagyobb arányokat eddig sehol sem öltött.

Waren mecklenburgi város erdőhivatala minden eszközt megkísérelt, amelylyel a tulszaporodott üregi nyulakat megtizedel-

hesse. Ellenük vezetett monstre-vadászatokon kívül szénkénegázzal is megpróbálkoztak; mindhasztalan. Még leginkább a mérgezés az, amelyet eddig sikerrel tudtak itt is ellenük alkalmazni.

Ujabban megfigyelés tárgyává tették azokat a fanemeket, amelyeket az üregi nyul legörömostebb rágcsál s azt találták, hogy a bükk után a nyárfa, a szilfa, a fenyőféle s utolsó sorban a tölgy az, amelynek kérget kedveli. Legtöbbet hántanak s rágcsálnak tavasz beálltával, amidőn a fokozottabb nedvkeringés a kéreg anyagát kívánatosabbá teszi; verőfényes, meleg napokon nagyobb arányu a rágás, mint kedvezőtlen időjárásakor. Örömostebb pusztítanak ritkásokban, tisztások szegélyén, semmint az erdő homályos sűrűiben. A fiatalabb, tehát könnyebben hozzáférhető s egyben nedvdusabb fák kérget örömostebb rágiák, mint az öregebb fák vastag száraz törzsét.

Bőséges bajt okoznak a vasutársulatoknak is mindott, ahol a vasuti töltések földanyagát üregeik céljaira aláaknázzák. A vasuti alkalmazottak Mecklenburg egyes tájain állandó hadjáratot viselnek a pályatestet rongáló üregi nyulak ellen. Az üregi nyulak pusztítói több helyütt 20—40 fillérnyi lődíjban részesülnek, ami az üregi nyulak óriási számaránya mellett nem is éppen szerény összeg.

Az üregi nyulak fölléptének megakadályozására hivatott óvintézkedések legelseje az üregi nyulak telepeit mindjárt kezdetben megsemmisíteni, vagy legalább is azokat a legszűkebb korlátok közé szorítani.

Az üregi nyulak ellen fogamatba vett óvintézkedések egyike a telepeiket környező fák törzsének bekenetése kátránnyal. Persze szigorubb telek idején, amidőn magas a hó, a bekenetetés 30 cm magasságon alul mit sem használ. Vill, mecklenburgi erdőmester tapasztalatai szerint a kátránnyal való védekezés nem sok haszonnal jár, amennyiben a korántsem válogatós, falánk üregi nyulak, kivált eledelszük telek idején, hamarosan megszokják a kátrányos kérget is. Ennél czélszerűbbnek találja Vill a kőszénkátránynak minimummal való keverékét, mig Altum a svéd fenyőkátrányt találta alkalmasabbnak.

Zsengébb erdőkulturát, kényesebb természetű facsemetéket czélszerű sűrű drótkerítéssel körülvenni; ám tekintettel arra, hogy

az üregi nyul, a drótkerítésen is átkuszik, annak tetemes magasságának s hozzá erősen ferdeszögben elhajlónak kell lenni; ez esetben az üregi nyul kúszás közben nem képes az egyensúlyt megtartani s így a dróton nem képes magát átvetni. Legczélszerűbbek e tekintetben a földtől legalább 60 foku szögben elhajló magas drótsövények. A sodronyhálónak ezenkívül legalább 30 cm-nyire a földbe is be kell nyulnia, különben mit sem ér. Igaz ezek felállítása tetemes költséget igényel, ám a kártételek arányához mérten a költségeket bizonyára nem szabad kimélnünk.

Közutak és parkok fasorültetvényeit egyenként körülfont megfelelő 30—40 cm magasságu dróthálóövvel szokták az üregin yulak pusztításai ellen megővni.

Ausztráliában, az üregi nyulak által okozott kártételek óriás méretéről tájékoztatót nyújthat nekünk az a végtelen hosszúságu drótsövény, amely Kelet-Ausztráliának üregi nyultól ellepett vidékét a nyugati kulturterülettől elválasztani hivatott. Ez a drótsövény 6 évi munkálkodás eredménye; költségei 6 millió K-nál többet tettek. A vonal hossza, egyenes vonalban valamivel több a Budapestet Párisal összekötő vasutvonal hosszánál.

Az üregi nyulak tovaszaporodását gátolni hivatott tényezők nem utolsói azok a különböző ragadozók, amelyeket egyéb bűneik miatt tüzzel-vassal irtani szoktunk; ám amelyeknek létjogosultsága mégis kidomborodik éppen ebben az esetben mindott, ahol a szapora és garázda üregi nyulak elhatalmasodásának útját állják. Ahol e téren az egyes ragadozófélék segítségünkre sietnek, igyekeznünk kell létkörükön legalább annyit tágítanunk, amennyire ezt az üregi nyul jelentkezésének aránya megköveteli. Név szerint a következő ragadozófélék azok, amelyek adott körülmények között bizonyos foku kiméletre számot tarthatnak: a róka, a vadmacska, a kóbor macskák, a görény, a nagy és a kis menyét s a két nyest. Legkonokabb pusztítója az üregi nyulnak a sakál, ugy hogy pl. Afrikának egyetlen tájékán sem lehetett eddig az üregi nyulat, ismételt kísérletek daczára a sakálok miatt meghonosítani. Idomitott ebajtáink közül pompás üregi nyul pusztító a kisebb alkatu tacsokfélék, amelyek a nyulak üregeibe behatolni képesek. Ilyeneket külön e célra tenyészt és idomit Lutz mecklenburgi főerdész Carowban.

A szárnyas ragadozók közül leghathatósabb üregi nyul pusztító az uhu.

Járványt és ragályt terjesztő anyagok beoltásával is megpróbálkoztak immár nem egy helyen, hogy az üregi nyulak csapásaitól megszabaduljanak. E tekintetben azonban messze-menő elővigyázatosságra van szükség, miután a megfertőzött üregi nyulak révén, a hasznos vad, sőt háziállataink is bajba keveredhetnek. Egyetlenegy rühatkafaj az, amely e tekintetben megfelelő volna; ez az ugynevezett *Sarcoptes minor* F., amely kizárólag a macskán és az üregi nyulon élőszködik.

Ez a rühatka rendkívül gyorsan terjeszkedik s aránylag rövid idő alatt el is pusztítja a megszállott állatot. Minthogy ez a rühatkafaj a macskán és üregi nyulon kívül egyebet meg nem támad, endemikus uton való átplántálása, egy-egy üregi-nyultelep elhatalmasodásának eredményével utját vághatná.

Ami az üregi nyulak ellen vezetett rendszeres hajtóvadászatokat illeti, azok vajmi szerény vadászkedvtelésszámba mennek; emellett a tulszaporodott telepek állományánál nem is sok sikerrel kecsegtetnek, úgy hogy ezeknél immár sokkalta czélszerűbbek a különböző csapdaszerkezetek, aminőket a jól ösmert Wéber-féle haynauai cég gyárt ma már mind az öt világrész számára.

Eléggé eredményes az ugynevezett Littrow-féle csőfogó szerkezet is, amelyet a virágtelepeiről híres Schmidt-féle erfurti cég árusít. Ahol kisebb telepről van szó, ott az üregi nyulak alagutainak összes kijárását előbb betömik s azután a csőfogó szerkezetet az egyellen szabadon hagyott nyílásba illesztik. Ilymódon kisebb telepeken teljesen célzott érték s az üregi nyulat utolsó szálíg ki is pusztították.

Eléggé hathatós, de nem mindig beváló pusztító szer a szénkéneggel való kifüstölés is; persze ott, ahol az üregi nyulak egy része a szabadban él s az erdő buvóhelyei közé vonul, ezzel a szerrel célzott érní nem fogunk.

Az üregi nyulirtásnak kétségtelenül leghathatósabb fegyvere a méreg, amely mindott jelentős szolgálatokat tehet nekünk, ahol éppen a szabadon csatangoló s így nehezebben megközelíthető erdőt-

lakó üregi nyulak kipusztításáról van szó. Ausztriában rendszerint az üregi nyulak látogatotta ilatóhelyek vizét szokták megmérgezni; Európa s így hazánk kulturterületein ilyen úton ma már aligha védekezhetnénk ellenük.

Az üregi nyulak számára készített mérgezett csalétket ott, ahol az állat üregben tanyázik, könnyű szerrel elhelyezhetjük az üregnyílásokban; ezzel egyéb állatot ott bajba amugy sem keverünk. Ott ellenben, ahol az üregi nyul erdők, cserjések sűrűiben s nem a föld mélyében üt tanyát, czélszerűbb a kíváncsú csalétket drótsövénynyel megfelelően elkerített helyre állítani. Az üregi nyul pompás kuszó lévén, hozzáférkőzik a sövényen át az olyan csalétekhez is, amelyhez egyéb állatfaj a drótsövény akadályá folytán amugy sem lesz képes hozzáférni. Esetleg kisebb nyilást is hagyhatunk az elkerített hely egyik részén, amelyen át az üregi nyul hamarosan bejárót teremthet magának. A körülkerített mérgező helyet gallyfélével le kell takargatni, hogy a szárnyasvilág hozzá ne férkőzhessen a veszedelmes csalétekhez; persze annyi világosságot kell hagyni, amennyi a réseken át elegendő ahhoz, hogy az üregi nyul a csalétek jelenlétéről tudomást szerezhesen.

Csalétekként szerepelhetnek a gabonafélék és a répaneműek. Gyümölcs, főként alma is beválik. Mérgek közül leghatékonyabbak: a foszfor, az arzén és a strichnin. A foszfor a szemes eleség csalétkénél, a két utóbbi a répa és gyümölcseműnél alkalmasabb.

Erdekelt községek, uradalmak s egyes erdőhatóságok volnának hivatottak ott, ahol az üregi nyul garázdálkodása veszedelmes arányokat ölt, megfelelő rendelkezések útján a veszedelem terjedésének útját állani. Emellett minden egyes vadászterülettulajdonosnak avagy bérlőnek kötelességévé kellene tenni, hogy egyrészt állandóan védekezzék a veszedelem ellenében, másrészt bizonyos határokig kiméletben részesítse azokat a ragadozókat, amelyeket a törvény nem tilalmaz ugyan, ámde amelyek az üregi nyulak pusztítása révén nekünk esetenként kétségtelenül hasznunkra vannak.

Az üregi nyul telepítését vagy éppen tenyésztését hatóságilag mindenütt szigorúan el kellene tiltani, amint azt a külföld veszélyeztetett egyes helyein több hatóság már meg is cselekedte.

Legfőként a mérgezési eljárást alaposan ösmertető, sőt kötelezően elrendelő helyhatósági intézkedések volnának leghivatottabbak az üregi nyulak tovatérjeszkedésének mindott határt szabni, ahol azok garázdasága kulturáink bármelyikének veszedelmére válik.

Gy. Gy.

KÜLÖNFÉLÉK.

Az 1909. évi Erdészeti Zsebnaptár megjelent. Az Országos Erdészeti Egyesület tagjai és az „Az Erdő” előfizetői 2 K 45 f, mások 3 K 45 f-nek az egyesülethez való előzetes beküldése esetén bérmentve, ajánlva kapják. Utánvétellel való küldés tetemesen megdrágítja a szállítást, czélszerűbb tehát a naptár fenn jelzett árát előre beküldeni.

Az adóreformjavaslatokat jelenleg tárgyalja a képviselőház pénzügyi bizottsága. A tárgyalás részleteiről kevés jut nyilvánosságra s így lapunk zártakor csak annyit tudunk, hogy a földadónak kontingentálásába a kormány beleegyezett, ami tudvalevően a földbirtok érdekképviselőiteinek egyik sarkalatos kívánsága volt. Igaz, hogy az eddigi földadóba a földtehermentesítési járulékot is beleolvasztva, 74 millió koronában állapította meg a pénzügyi bizottság a kontingenst, amivel az utóbbi járulék czimén viselt terhet állandósította, holott annak a földtehermentesítési kötvények fokozatos törlesztése során folyton apadnia kellene, mig nem 1958-ban jog szerint megszűnnék. Az államháztartásnak azonban szüksége lévén az e czimen befolyó mintegy 22 millió koronára, a jogszerű szempontnak, mint oly sokszor, ezuttal is háttérbe kellett lépnie a szükséggel szemben.

A létszámok egyesítésének ügye. Az állami erdőtisztek körében a létszámrendezésen kívül a különféle létszámok egyesítésének ügye okoz élénk mozgalmat. Erre enged következtetni az a felhívás, amelyet a máramaroszigeti erdőigazgatóság és a bustya-

háza i erdőhivatal tisztikara bocsátott ki s amelyben a tartott értekezlet alapján felhívja a tisztársakat, hogy a felhíváshoz csatolt kérvényt küldöttségileg adják át a földmívelésügyi miniszternek. A mozgalom vezetésére ismét Rónay Antal miniszteri tanácsost kérték fel, aki értesülésünk szerint hajlandó a mozgalom élére állani. A kérvény kizárólag a kérdés személyi oldalát tárgyalja, melyre nézve hivatkozunk az E. L. folyó évi XVI. számában erre vonatkozólag közölt cikkekre.

Az őszi erdészeti államvizsga f. é. október hó 26. és november hó 12-ike között ment végbe. A vizsgáló bizottságban Horváth Sándor miniszteri tanácsos elnöklete alatt Tóglás Károly m. kir. főerdőtanácsos, Jankó Sándor főiskolai tanár és Bund Károly egyesületi titkár működött közre. A vizsgára 42-en jelentkeztek, kik közül ketten másodszor jelentek meg a vizsgán.

Az írásbeli vizsgán feladott kérdések a következők voltak:

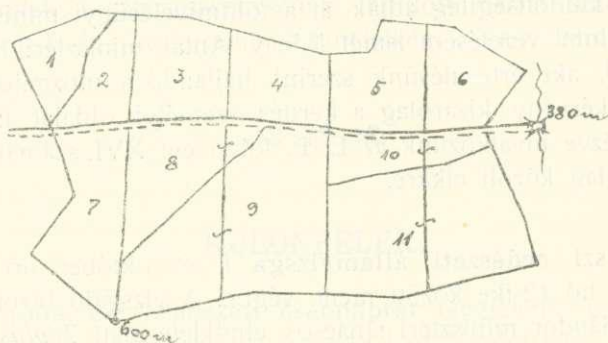
I.

Vizsgátevőnek olyan állandó csemetekertet kellene telepíteni és kezelni, melyből évenként a következő csemetemennyiség adandó ki erdősítési célokra, még pedig: 500.000 db 3 éves iskolázatlan és 50.000 db 4 éves iskolázott luczfenyő, 500.000 db 3 éves iskolázatlan és 100.000 db 4 éves iskolázott jegenyefenyő, 500.000 db 2 éves erdeifenyő és 150.000 db 2 éves kocsántalan tölgy, összesen tehát 1,800.000 db csemete. Számítsa ki vizsgátevő az erre a célra szükséges csemetekert területét, írja le beosztását és mutassa ki azt is, hogy mekkora rész esnék a megművelendő területre, a gyomláló ösvényeket is beleértve, mekkora rész a szabadon hagyandó térre és utakra? Készítse el továbbá a csemetekert részletes művelési tervét 12 évre, úgy hogy a terület megfelelő része ugarnak hagyassék.

II.

A csatolt vázlatrajzon és erdőleírásban ismertetett erdőn északdéli irányban 4 nyíladék vonul végig. Vizsgátevő feladata ezen erdő gazdasági beosztását tervezni és 120 éves vágásforduló

alapul vételével térszakozási tervezetét elkészíteni. A javaslatba hozott gazdasági beosztás stb. kellően megokolandó.

50. ábra.

Részletes erdőleírás.

Részlet	Valódi terület k. h.	Termőhelyi oszt.	Fanem és elegyarány	Kor év	Sűrűség	Megjegyzés
1.	40	III.	Kocsántalan tölgy 0·8, gyertyán 0·2	110	0·7	Déli lejt.
2.	45	III.	Kocsántalan tölgy 0·9, juhar, szil 0·1	5	0·8	
3.	75	III.	Tölgy 1·0	15	0·9	
4.	55	III.	Tölgy 1·0	45	0·9	
5.	50	III.	Tölgy 1·0	50	1·0	
6.	25	III.	Tölgy 0·8, gyertyán, bükk 0·2	55	0·8	
7.	95	III.	Tölgy 0·5, bükk 0·5	25	0·9	Északi lejt. A tölgy főként az útmenti lank. részen fordul elő
8.	80	II.	Tölgy 0·7, bükk 0·3	30	1·0	
9.	125	II.	Tölgy 0·3, bükk 0·7	70	1·0	
10.	40	II.	Tölgy 0·8, bükk 0·2	130	0·7	
11.	120	II.	Tölgy 0·2, bükk 0·8	130	0·8	
Össz.	750	—	—	—	—	

I.

Egy erdőbirtokos vágható koru fenyőerdejét értékesíteni óhajtván, előtte fekszik egy fakereskedő ajánlata, amelyben a fenyőfa köbméteréért tekintet nélkül a termelhető választékokra átlag 9 K-t ajánl fel. Ezzel szemben felmerült az a terv, hogy a birtokos termelje és szállítsa fáját házilag a vasuti állomás mellett a 20 év alatt kitermelendő fa feldolgozása végett építendő saját fűrésztelepére. A birtokos vizsgátevőhöz fordul szakvéleményért az iránt, hogy melyik értékesítési mód az előnyösebb s egyben közli a következő már kipuhatolt adatokat. Az évenként kitermelésre kerülő apadékmentes fatörneg $8000\ m^3$, amelyből 60% kerülne fűrész alá, 30% mint szálfa értékesítettnek és 10% tűzifát képezne. A vasuti állomáson egy m^3 átlagos minőségű luczfenyődeszka ára 34 K, $1\ m^3$ szálfa átlag 15 K és a puha tűzifa $\ddot{u}rm^3$ -je 7 K. A fűrész építése 50.000 K-ba, a szükséges erdei utak építése 60.000 K-ba kerül. Az átlagos kiszállítási távolság 8 km. Számítsa ki a vizsgátevő, hogy melyik értékesítési mód az előnyösebb, ha a második esetben befektetendő tőkék kamatozása 5%-kal vétetik és azok a kihasználás tartama (20 év) alatt törlesztendőek.

A vizsgán oklevelet nyertek 34-en, újabb vizsgára utasított 8. Az oklevelet nyert vizsgázók névsora a következő: Bacsilla Lajos, Balás Emil, Barna Endre, Baumgartner Emanuel, Bársony József, Bikfalvy József, Budisavljevics Tódor, Debreczeny András, Dobrovits László, Fröhlich György, Gruber Dezső, Hajdu Gyula, Kriska Samu, László János, Leitner Endre, Lippóczy Béla, Ljustina Mihály, Lostorfer Rezső, Mankovich Rezső, Muck András, Nechay Oswald, Neumann Jenő, Papp Sándor, Papp László, Petricsek István, Práznovszky Kálmán, Ruzs Imre, Szabó Endre, Szüts Béla, Tanka Sándor, Thegze László, Vagács Sándor, ifj. Véssei Ferenc, Zvarik Egyed.

A selmeczbányai ifjusági kör új otthona, amely célra az ifjuság adakozásokból, különösen pedig Selmeczbánya város áldozatkészsége folytán rendelkezésére álló összegből házat vásárolt és rendezett be, november 8-án nyílt meg. Előző este az ifjuság fáklyás menetben ünnepelte Sobó Jenő főbányatanácsost, aki az

otthon létesítése körül nagy érdemeket szerzett. Az ünnepély keretében ezenfelül Sobó Jenő arczképét is leleplezték. A felavató ünnepélyt bankett, majd diszelőadás követte.

A József főherceg kísérleti telep. „A gödöllői állami fenyőkísérleti telep” cím alatt Kováts Béla az Erdészeti Lapok 1903. évf. III. f. 242 l. Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter ezen alkotását már leirta. Jelenleg tehát csak arról lehet szó, hogy a lefolyt öt év alatt mivé fejlődött ezen telep Pirkner Ernő m. kir. erdőtanácsos szakszerű vezetése és derék munkatársainak kitartó segítsége mellett. A terület majdnem egészen terméketlen sivár homok, mindjárt a bejáratnál van egy tábla, amelybe 1903. óta minden évben más-más fánemet ültettek s mégis kipusztult ott minden fenyőfaj, daczára, hogy eperfasorok állanak ott védelmül. Ez tehát a telep legrosszabb része s következtetésül szolgálhat arra, hogy milyen talaj lehet az, amelylyel a küzdelmet fel kellett venni. A lefolyt 1907—8 év telén végre *Juniperus Virginiana* 8—10 éves csemetéit gumóstól ültették oda s a 415 darabból csak 6 pusztult el. Ez mindenesetre a leggondosabb ültetésre vall, de hogy mennyi fog abból megmaradni majd, amikor a gumó termőföldje szétmálik s a gyökök a sivár homokba kerülnek, az a jövő titka. Lehet, hogy megfognak maradni, úgy mint a kapuval szemben levő ezüsfenyő körönd *Picea pungens argentea* és *P. p. glauca* csemetéi, melyek három évvel ezelőtt ugyancsak gumóstól kerültek oda, s bár az első évben megsínylették az átültetést, most már igen szép hajtásokkal birnak. Van már embernagyaságu is közöttük. A bejáratától jobbra is igen szép példányai láthatók a *Pinus ponderosa* 80—120 cm magas csemetéinek, szép, erőteljes évi hajtásokkal.

A „védő-állab” vagyis előtelepítés úgy a közönséges eperfával, mint a *Prunus serotiná*-val igen sikerült eljárás. Mindakettő jól sikerül a sivár homokban is, igaz, hogy az ültetést megdrágítja, de ha tekintetbe vesszük azt, hogy ezek alkalmazása mellett a drága fenyőcsemete-ültetéseket nem kell olyan gyakran ismételni, tulajdonképen mégis megtakarítással jár ez a módszer. Mindkettőnek t. i. úgy az eperfának mint a *Prunus serotiná*-nak az az előnye, hogy rendkívül gyorsan nő s hogy sok fattyu-

hajtást ereszt, minél fogva a törzse vaskosodik s a korona gyér marad s a védelmére bizott ültetést csak oldalt árnyalja s nem veszi el tőle a harmatot, amit egy gyönyörűen sikerült jegenyefenyő alátélepités bizonyít.

Mint önálló állomány is megfelel ez a *Prunus serotina*, csak-hogy akkor az elébb mondottak miatt sűrűn ültetni vagy nyesni kell, ezt jól bírja, sebe könnyen heged. Vaddus vidékre való fa, mert sem a vad, sem a cserebogár nem bántja, állítólag azért, mert kérge kéksavat tartalmaz.

Másfél holdon *Abies Douglasii* diszlik, a szó szoros értelmében véve. Érdekes, hogy mennyire érzékeny a talajváltozatok iránt s hogy mennyivel bujább mindjárt, amint csak kevésbé sivár a homok. Ott azután 30—40 cm hosszú évi hajtásokkal bír. A *Chermes abietis* eddig nem bántja, dacára, hogy a közeli luczfenyvest, különösen annak egy méter magasságban átültetett egyedeit, ugyszólván tönkre tette. Még ennél is szebb képet nyújt a japáni vörös-fenyő (*Larix leptolepis*) táblája, mivel némelyike már 4—4½ m magas, pedig csak 1903-ban 3 éves korukban lettek kiültetve.

A *Larix europaea* is ilyen szép s már záródott is.

A *Pinus Strobus* is jól bírja a sivár homokot, bár legszebb egyedei még csak 2—2½ m magasak.

A *Pinus Banksiana* a hazai erdei és feketefenyővel vetekszik, pedig igénytelenség tekintetében ezekkel, de kivált a feketefenyővel egyetlenség fenyőfaj sem képes versenyezni.

Abies Balsamea és a göndör tükkel biró *Pinus Laricio Corsica* új ültetése is sikerült.

Szórványosan előfordulnak még az *Abies concolor*, *A. Nordmanniana*, *Pinus Strobus excelsa* és a *Chamaecyparis Lawsoniana*. Az utóbbi szabadon ültetett példányaiból alig maradt valami, de a „védő állab“-ban történt idei ültetés ezidőszerint még szép.

Van még *Quercus pedunculata*, *tardissima*, *cerris*, *sessiliflora*, *Acer dasycarpum*, *Fraxinus excelsior*, *ornus* és *americana*, *Juglans nigra*, *Betula alba lutea*, igen szép az aranytölgy is, bár szokatlan színe messziről a betegeskedés látszatát kelti. Továbbá *Liriodendron tulipifera*, *Gymnocladus canadensis*, *Phyllodendron amurense*,

Castanea vesca, *Aesculus hyppocastanum*, *Ulmus americana*, legszébb azonban a *Quercus rubra*, mely rengeteg növekvésével lepi meg az embert, évente az egész sor 1'00 sőt 2'00 *m*-rel is a magasba tör.

Eredeti, hogy a hazai nyárfák, a *Populus alba* és *canadensis* jól bírják ugyan magukat, de a külföldiekkel nem bírják ki a versenyt távolról sem. Így az egész telep legszebb részét s leg sikerültebb kulturáját a *Populus angulata*, *P. Petrowskyana*, *P. Rasumowskyana* és *P. trichocarpa* által borított terület képezi. Ezek mindegyikéből 40—50 gyökeres dugvány lett 1903-ban elültetve s most már tizezrekre menő dugványokat készítenek belőle. Így az idén 30.000 dugványt készítettek, köztük 16.000 gyökerezítettet. A kiültetés évében is már 1'00—1'50 *m*-re nő meg a dugvány, később azonban ugyanily hosszúsági növekvés mellett a tömeggyarapodás is megfelelő. Ezek a homok legalkalmasabb lakói, mert még a kifuvást is jól bírják, úgy hogy nemcsak az erdei, hanem az egész fákká fejlődött régibb ültetések is igen szépek.

Látnivaló mindezekből, hogy a fent megnevezett szakerők milyen derék munkát végeztek s egyik szaktársam szavaival élve igazán jól esik „szakszivem“-nek ezt itt a mélyen tisztelt szakközönség tudomására hozni.

H. Gabnay Ferencz.

A talpfa-ügy. Az államvasutak részére szállítandó talpiák ügyében f. é. június havában kiírt pályázat eredményének kihirdetése a fakereskedők nagy panaszára igen sokáig késett és végre is a kereskedelemügyi miniszter valamennyi pályázatot visszavetette és az államvasutakat új pályázat kiírására utasította. A visszautasítás egyik okaként az szerepel, hogy a miniszter a konjunktura megváltozása következtében olcsóbb ajánlatokat remél, ami azonban alig fog bekövetkezni, mert a késedelem miatt a termelési időszak rendkívül megrövidül s így a jövő évben előreláthatólag kevesebb talpfa fog rendelkezésre állani, mint más években. A fakereskedelem terén mutatkozó pangást egyébiránt a miniszter eljárása még fokozza. Az új pályázat új feltételek alapján fog kiírtni. Kétségtelen, hogyha a múltban követett

eljárás módosítást igényelt, úgy ezt már júniusban is tudhatta a miniszterium.

A fa és vadhus ára Bécsben. A bécsi árutőzsdén 1908. október végével következő átlagárak voltak érvényben.

I. *Épület- és műfa* bécsi vasuti állomásokon:

	korona
1 m^3 lucz- és jegenyefenyőgerenda $18/24$ cm	40.—
1 " " " " szarufa $16/18$ cm	32.—
1 " I. rendű luczfenyő-padló és deszka válogatlan	50.—
1 " " erdei " " " " " "	54.—
1 " állványpadló	35.—
1 " magyarországi tölgypadló és deszka, válogatlan	115.—
1 " szlavoniai " " " " "	150.—
1 " I. rendű tölgyparket	110.—
1 " II. " " "	95.—
1 hl tölgy oldal- és fenékdonga	9.—
1 " felszerelt kész hordó	18.—
1000 db szőlőkaró 1.6 m h. puha	24.—
" " " " " " kemény	35.—
" " faszindely	24.—
1 db I. rendű 2.5 m h. erdei fenyőtalpfa, telítetlen	3.—
1 " " " " " " " " telített	5.—
1 " " " " " " " " bükktalpfa telítetlen	5.—
1 " " " " " " " " " " telített	6.5
1 " " " " " " " " tölgytalpfa telítetlen	7.0

Az összes külföldi fogyasztási piacokon a puha fűrészáru-szükségletnek teljes pangása következtében jelentékeny árhanyatlás állott be és a bekövetkező téli idény fogyasztási viszonyaitól függ, hogy sikerül-e a termelőknek normális eladási árak mellett annyi árut elhelyezni, hogy nyomasztó nagy készletek össze ne halmozódjanak.

A tölgy- és a bükktalpfa utáni kereslet élénk, az erdei fenyőtalpfa utáni azonban az Oroszországból származó erdei fenyőfának tömeges behozatala következtében lanya.

II. *Tüzifa* a bécsi vasuti állomásokon:

			korona
1 <i>ürm</i>	I. rendü fuvarozott bükkhasábfa	---	13.—
1 "	II. " " "	---	12.—
1 "	I. " usztatott "	---	11.—
1 "	II. " " "	---	10.—
1 "	I. " fuvarozott luczfenyőhasáb	---	12.—
1 "	I. " usztatott "	---	10.5
1 "	I. " fuvarozott erdei fenyőhasáb	---	12.4

Ezen faanyag utáni kereslet igen élénk, a készletek és a minősége azonban ki nem elégítők.

III. *Vadnemek* ára a bécsi vásárcsarnokokban:

	korona
1 <i>kg</i> szarvasbika	0.80—0.95
1 " szarvastehén	0.70—1.—
1 " dāmivad	1.——1.20
1 " őzivad	1.40—2.—
1 " zerge	0.80—1.—
1 " vaddisznó	0.70—1.20
1 " malacz	1.——1.20
1 db nyul	2.20—3.—
1 " fáczán	2.——4.—
1 " fogoly	0.60—1.—
1 " fűrj	0.40—0.60
1 " vadrucza	0.50—0.70

A kereslet igen élénk, a behozatal azonban a volt lanya időjárás következtében ki nem elégítő; a szarvasbikák nagy mennyiségben, de nagyobb részben selejtes állapotban érkeztek.

Kallina.

Erdei tüzek Boszniában. Nagy erdőtüzek dultak az elmúlt száraz őszen Boszniában, bár ezek kiterjedése s az okozott kár korántsem olyan nagy, mint azt a napilapok hírei közölték.

A *nevesinyei* kerületben mintegy 900 hektárnyi erdő égett le október hó közepe táján. A tűz okát, valamint a tettest nem

sikerült kipuhatolni. Valószínűleg pásztorok könnyelműsége okozta az égést, de nincs kizárva, hogy gyújtogatás folytán történt. A tűzoltás akadályokba ütközött, mert a községi előljáróságok s a kezelő erdészeti személyzet intézkedése folytán karhatalommal előállított községi lakosok a tűz színhelyéről nyomban megszöktek, vagy egyáltalán vonakodtak a tűzoltási munkában résztvenni. A mohamedánok, kik akkor éppen a ramazánt (böjt) tartották, házaikba, míg a szerb lakosok a templomba bujtak el, minek következtében a tűz, mely kisebb területre lett volna megfelelő munkaerő mellett szorítható, 900 hektárra terjedt. A tűz terjedését a meredek hegylejtő és az erdőben található tetemes hulladékfa előmozdította. A kár árszabályszerűleg megbecsülve 50.000 K-t tesz ki és különösen a jegenye és feketefenyő fiatalosokban érzékeny. Az öreg bükkösökben csak ott okozott nagyobb kárt, hol sok hulladékfára talált a tűz.

A *konjicai* kerületben (a Rakitnicza és „Javarova hora“ erdő-részben) ugyanabban az időtájban futótűz keletkezett, valószínűleg vigyázatlan tűzgerjesztés következtében. Mintegy 350 hektár égett. Leginkább bükkszálerdők s kevés fenyvesben fordult elő tűz, mely a bükkсарjadékban némi kárt okozott. A tűzoltás úgy, mint az előbbi kerületben dult tüzeseteknél is, a lakosság közömbössége s részben ellenszegülése miatt nagy akadályokba ütközött.

Cs. Gy.

Fűrész helyett drót. Amerikából jön az a különösnek látszó hír, hogy ott az arkanzaszi őserdőkben a fatörzseket fűrészelés helyett vékony dróttal vágják el, akárcsak a sajtot vagy a szappant. A levágandó törzset ugyanis vékony platinadrót-hurokkal fogják át, a platinadrótot erős villamos áram segítségével vörös izzásig hevítik és így lassan összehúzzák. A hatás az, hogy azon a helyen, ahol a drót a fával érintkezik, a fa elég és lassan átmetsződik. A villamos áramot vagy az erdő szélén, vagy valamely tisztáson fölállított kis elektromos középpont szolgáltatja, mely lokomobilból és dynamóból áll. Vékony kábeleken vezetik az áramot azokra a helyekre, ahol a vágatás történik. Az eljárás állítólag nem tűzveszedelmes és jelentékenyen gyorsabb és olcsóbb, mint egyéb használatos módszer.

Barthos Gyula.

Faarverések hirdetése külföldi lapokban a fapiacz jelen helyzete mellett különösen ajánlatos. Fodor Lipót ur, a „Magyar Fakereskedő” segédszerkesztője és lapunknak is munkatársa, évek óta foglalkozik faeladási hirdetéseknél az összes külföldi (osztrák, német, olasz, svájci, belga, francia és angol) fakereskedelmi szaklapokba való közvetítésével. A hirdetéseket az illető lapok eredeti tarifája alapján számítja s az illető idegen nyelvre való fordítást is díjtalanul végzi. Ily módon a hirdető közönségnek megkönnyíti, hogy a magyar fa külföldi fogyasztóival közvetlenül lépjen érintkezésbe. Czime: Budapest, V., Nagykorona-utca 32.

VÁLTOZÁSOK ÉS KITÜNTETÉSEK AZ ERDÉSZETI SZOLGÁLAT KÖRÉBOL.

A m. kir. földmivelésügyi miniszter *Lánczy Antal* m. kir. erdőmestert az apatini erdőhivatal kerületéhez tartozó doroszlói erdőgondnokságtól, az ungvári főerdőhőhivatalhoz pénztári ellenőrnek, *Sándor Elek* m. kir. erdészt pedig a deliblati kincstári birtokkezelőségtől a doroszlói erdőgondnoksághoz helyezte át.

*

A m. kir. földmivelésügyi miniszter áthelyezte *Nyitra József* m. kir. főerdészt a máramarosi erdőigazgatóság kerületében a havasmezői erdőgondnokságtól a nagybocksói faraktárgondnoksághoz, *Kacsó András* m. kir. erdészt a szászsebesi erdőhivaltól a máramarosszigeti erdőigazgatóság kerületébe a havasmezői erdőgondnoksághoz, *Szalóky Sándor* m. kir. erdészt pedig a lippai főerdőhivaltól a szászsebesi erdőhivatalhoz.

*

A m. kir. földmivelésügyi miniszter a községi stb. erdők kezelő erdőtisztek létszámában *Zavicsa József* m. kir. erdészjelöltet saját kérelmére áthelyezte Fogarásról Kolozsvárra az állami erdőhivatalhoz.

*

A m. kir. földmivelésügyi miniszter a községi stb. erdők kezelésének szolgálati ágazatánál áthelyezte *Csopey Kornél* m. kir. erdőmestert Nagyszőlősről Budapestre, a vezetése alatt álló miniszterium I. A. főosztályához; *Kovács Pál* m. kir. főerdészt Fogarásról a beregszászi állami erdőhivatal kerületébe Nagy-

szőlőstre; *Arnaut Miklós* m. kir. erdészt Szászrégenből a fogarasi állami erdőhivatal kerületébe, Fogarasra; *Wildmann Kálmán* m. kir. erdészt Szatmár-Németiből a maros-vásárhelyi állami erdőhivatal kerületébe, Szászrégenbe, a régeni felsőjárasi erdőgondnoksághoz s egyidejűleg megbízta *Kovács Pált* a nagyszőlősi, *Arnaut Miklóst* pedig az alsóárpási járási erdőgondnokság vezetésével.

A m. kir. földmívelésügyi miniszter áthelyezte *Daempff István* m. kir. erdőmestert Aradról (m. kir. jár. erdőgondnokságtól) *Csikszeredára* (m. kir. állami erdőhivatalhoz) és *Jancsó István* m. kir. erdészt Fehértemplomról Aradra (m. kir. jár. erdőgondnoksághoz).

ORENSTEIN & KOPPEL

Budapest, VI., Andrássy-ut. 102.

Erdő vasutak építése és berendezése hálózati, vasúti- és deszkaszállításra, - - Helyi és távoli vasúti és közlekedési útj és hálózati állapotban - - Vasutak megerősítése és építése

Minta-jegyzék ingyen és bérmentve.

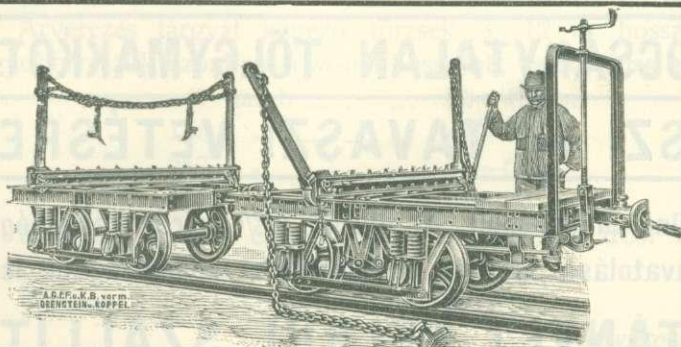
Az „Erdészeti Lapok“ 1908. évi XXIII. füzetének HIRDETÉSEI.

**Az ERDESZETI LAPOK mellett mérsékelt közlési díjért
a lap irányával nem ellenkező hirdetések kiadatnak.**

Dijszabályzat. Egész oldal 32 K, féloldal 16 K, negyedoldal 8 K, nyolczad-
oldal 4 K. Sorok szerint: Az első negyven (40) sorért soronkint nyolczvan (80)
fillér, az erre következő husz (20) sorért, illetőleg a 41 egész 60-ik sorig soron-
kint hatvan (60) fillér, míg a 60-ik soron felül következő minden sorért egyen-
kint negyven (40) fillér számíttatik. Legalább háromszori és ennél többszöri
beiktatásnál megfelelő engedmény. Egy oldalt meghaladó hirdetéseknel ismételt
megjelenés esetén is csak az első oldal után nyújtunk engedményt.

Táblázatok, nyomdai szabály szerint, kétszeres árral számíttatnak.

Külön mellékletek 25 gramm súlyig 70 koronáért, azontul 25 grammon-
kint 25 koronával magasabb árért mellékeltetnek.

ORENSTEIN és KOPPEL

Budapest, VI., Andrássy-ut 102.

Gyár: Pusztaszentlőrinci nyaraló.

Erdei vasutak eladása és bérbeadása hosszfa-, hasábfa- és deszka-
szállításra. ♥ ♥ Nagy sín-, vágány-, kocsi- és mozdonykészlet
új és használt állapotban. ♥ ♥ Vasutak traçirozása és építése.

☛ Mintajegyzék ingyen és bérmentve. ☛

(I. VI. 6.)

Árverési hirdetés. 286/1908. sz. — Szebenvármegyéhez tartozó *Szelindek* község határában az ág. hitv. ev. egyház tulajdonát képező 96 kat. hold erdőterületen található, mintegy 711 db tulélt tölgyfa 462 m^3 haszonfára és 4692 m^3 tűzifára becsült faállománya 9250 K kikiáltási ár mellett szelindeki ev. iskolában 1908. évi december hó 4-én délelőtt 11 órakor az 1905. évi 25137. számú miniszteri engedély alapján nyilvános árverésen el fog adatni.

Bánatpénzül 10% leteendő; bánatpénzzel ellátott zárt ajánlatok árverés előtt benyújtandók.

Utóajánlatok el nem fogadtatnak.

Az árverési feltételek az egyház irodájában megtekinthetők.

Az erdőterület legjobban Nagyselyk-Bolyán át (12 km) keresztes fel.

Szelindek (Szebenvármegye) 1908. évi november hó 12 én.

(6)

Az egyházi elöljáróság.

SZLAVONIAI KOCSÁNYOS és KOCSÁNYTALAN TÖLGYMAKKOT ŐSZI és TAVASZI VETÉSRE

kitünő minőségben, 90, illetve 70% csirázóképesség szavatolása mellett a legkisebb mennyiségben is

UTÁNVÉT NÉLKÜL SZÁLLIT

VESEL GYÖRGY SZISZEKEN. (Horvátország.)

3. VI. 6.

Tölgyfaeledési hirdetmény. 3682/1908. sz. — Vizakna város tanácsa eladja a város „Nagyerdő” nevű erdejében a vizaknai vasuti állomástól mintegy 9 kilométernyire 30 kat. hold területen szétszórtan fekvő 612 szál mult téli döntésű, legallyazott, kérgében mérve 976 m^3 -re becsült tölgy haszonfáját folyó évi deczem-

ber hó 15-én délelőtt 10 órakor a városháza tanácstermében tartandó szó- és zárt írásbeli árverésen.

Kikiáltási ár 19.520 K, melyen aluli és utóajánlatok nem fogadtatnak el.

Árverezni szándékozók kötelesek az árverés megkezdése előtt a kikiáltási ár 10%-át készpénz vagy óvadékképes értékpapírokban az árverező bizottság kezéhez letenni.

Írásbeli ajánlatok az árverés megkezdése előtt adandók be az árverező bizottság kezeihez.

Ezen ajánlatok csak úgy érvényesek, ha egykoronás bélyeggel el vannak látva;

ha az ígért összeg számokkal és betűkkel is tisztán ki van írva;

ha tartalmazza azon nyilatkozatot, hogy ajánlattevő az árverési és szerződési feltételeket ismeri és magát azoknak aláveti;

ha az ajánlattevő neve és lakhelye tisztán és olvashatóan ki van írva és végül ha kívül az ajánlat tárgya kellőképpen meg van jelölve.

Árverezés tárgyát képező törzsek 3—12 m hosszúságúak, nagyobb részük azonban 6 m-nél hosszabb, vastagságra nézve van

47 darab	---	---	---	30—40 cm
176	"	---	---	41—50 "
257	"	---	---	51—60 "
132	"	---	---	61—70 "

Részletes árverési és szerződési feltételek a városi tanácsnál a hivatalos órák alatt tekinthetők meg.

Vizakna, 1908. évi november hó 14-én.

(7)

A városi tanács.

Őszi és tavaszi idényre **kocsányos és kocsánytalan**

tölgyvetőmakkot

ajánl legjutányosabb áron **Wimmer Ignázt, Nagyatád**
(Somogy megye).

(7. VI. 4.)

A Máramaros vármegyében fekvő, körülb. 45000 holdas dolhai erdőbirtokra **főerdész** kerestetik.

Egy évi próbaidő alatt fizetés 2400 K készpénz, lakás és fűtés. Véglegesítés esetén megfelelő újabb megállapodásnak lesz helye.

Az állásra reflektáló középkorú diplomás erdész urak szíveskedjenek pályázataikat dr. Kovács István ügyvédhez (Budapest, IV. ker., Aranykéz-utca 3. sz.) beküldeni. (8. III. 1.)

Mindenféle vadászfegyvert

a legolcsóbbtól a legkiválóbb kivitelig, ugymint a világszerte híres és minden művelt államban szabadalm.

korona - fegyvert,

ismétlő fegyvereket és pisztolyokat, revolvereket, flobert-puskákat és pisztolyokat, minden vadászati felszerelést és patronokat ajánl és szállít

FUKERT GUSZTÁV

fegyvergyára,

Weipert Érczhegység,

csász. és kir. udvari szállító.

Árjegyzék ingyen.

4. VII. 5.)

Árverési hirdetmény. 4073/1908. közig. sz. — Fogaras vármegye fogarasi járásban levő Marginén község tulajdonát képező „Ocsa” nevű erdőizben az „A” üzemosztály I. tag 1—5. számú osztagaiban 155.63 kat. holdon levő 1897—1906. évekre eső vágások megtakarított fatömege a közigazgatási erdészeti bizottság 2678/1905. számú engedélye alapján 1908. évi december hó 5-ik napján délelőtt 9 órakor Marginén község irodájában nyilvános árverésen el fog adatni, az erdőrészt törzsenkénti kiszámlálással 13.600 drb luczfenyő törzset 10.518 m^3 faanyaggal és 34.383 m^3 bükkhasáb és 11.344 m^3 bükk-dorongra becsültetett be, amely egy tömegben fog eladatni.

A 13.600 drb luczfenyőfa becsértéke 42.072 korona, a 34.383 m^3 bükkhasáb és 11.344 m^3 bükkdongra becsértéke 52.673 korona és így kikiáltási 94.745 korona, amelyen alul a faanyag eladatni nem fog.

Versenyzők kötelesek az árverés megkezdése előtt 10% bánatpénzt készpénzben vagy hazai állampapírokkal letenni. —

A 10% bánatpénzzel ellátott és szabályszerűen kiállított zárt írásbeli ajánlatok, amelyek az árverező bizottság elnökének kezéhez teendők le, csakis az árverés megkezdéseig délelőtt 9 óráig fogadtatnak el. Utóajánlatok tekintetbe nem vétetnek.

Az árverési és szerződési feltételek a fogarasi m. kir. járási erdőgondnokság és a fogarasi járás főszolgabirójának irodájában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Az erdő a fogarasi állomástól 23,80 km távolságra fekszik s jó uttal bir.

Fogaras, 1908. évi november hó 9-én.

(9)

Járási főszolgabíró.

„Jagdsegen“ javított ön-
működő löveg.
Készülék orvmadarak önműködő pusztí-
tására. Prospektus ingyen.

Bergmann's Industriewerke, Gaggenau, Baden.

(5. III. 1.)

Faeladási hirdetmény. 75/908. jzói sz. — Mivel a folyó évi november hó 14-ik napjára kihirdetett árverés nem volt megtartható, alulirott községi elüljáróság újból és másodszor közhírré teszi, hogy a Simon község (Fogaras vm.) tulajdonát képező és Simon község határában fekvő „Pleasa“ nevű erdejében 64,9 kat. holdon tövön található és törzsenként megbecsült, összesen 11.100 azaz tizenegyezerszáz köbm. luczfenyő épületi és czelluloze faanyagot a folyó évi december hó 12-ik napján d. e. 10 órakor a felsőtöröcsvári körjegyzőség irodájában Töröcsváron s a töröcsvári főszolgabíró elnöklete alatt tartandó zárt írásbeli ajánlattal egybekötött nyilvános szóbeli árverésen a legtöbbet ígérőnek el fogja adni.

Kikiáltási ár, melyen alul a faanyag nem fog eladatni, 66.600, azaz hatvanhatezerhatszáz K. Bánatpénz 6660, azaz hatezerhatszázhatvan K. Szabályszerűen kiállított zárt írásbeli ajánlatok az árverés napja d. e. 10 órájáig fogadtatnak el s a szóbeli árverés befejezte után fognak felbontatni.

Az ivenként 1 K bélyeggel ellátott írásbeli zárt ajánlatokban az ajánlott összegnek számmal és betűvel szabatosan kell kife-

jezve lenni s a zárt ajánlat azzal a záradékkal látandó el, hogy versenyző az árverési és szerződési feltételeket ismeri és magára nézve kötelezőnek elfogadja s magát azoknak feltétlenül aláveti.

Végül minden zárt ajánlatnak tartalmaznia kell a meghatározott bánatpénzt készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban.

Az árverési és szerződési feltételek a törcsvári m. kir. Erdőgondnokságnál és a felsőtörcsvári körjegyzői irodában a hivatalos órák alatt megtekinthetők. A fatömegbecslési adatok ugyancsak a törcsvári m. kir. erdőgondnokságnál a hivatalos órák alatt betekintheők.

Tájékoztatásul megjegyeztetik, hogy az eladás tárgyát képező erdőrészt a törcsvári állami úttól 11. km távolságra, az ótoháni vasuti állomástól pedig 23 km távolságra fekszik. Megjegyeztetik továbbá, hogy az eladandó erdőrésztől a törcsvári állami közutig egy fuvarozásra teljesen alkalmas községi közut áll rendelkezésre

Törcsvár, 1908. évi november hó 17-én

(10)

A községi elöljáróság.

Termelt haszonfa eladás. 1908/5604. sz. — A besztercebányai m. kir. erdőigazgatóság erdőbádonyi erdőgondnoksága kerületében termelt és erdei rakodókra kihozott 1551·10 m³ fenyő-, 9·56 m³ tölgy- és 20·48 m³ juhar és szil haszonfa 6 csoportra megosztva, Besztercebányán, folyó évi december hó 7-én délelőtt 10 órakor az erdőigazgatóság tanácsstermében megtartandó árverésen, zárt írásbeli ajánlatok útján el fog adatni.

Az eladási csoportok szerinti megosztás a faválasztékokra vonatkozó adatokkal, valamint az árverési feltételek, ajánlati űrlap és borítékok az erdőigazgatóságnál szerezhetők be.

Besztercebánya, 1908. évi november hóban.

(11)

M. kir. erdőigazgatóság.

Bükk tűzifa eladás. 97256/I/B—1. sz. — A bustyaházai m. kir. erdőhivatal kerületébe tartozó técsői m. kir. erdőgondnokság B gazdasági osztályának I., II. és III. vágássorozatában 1909—1913. években, vagyis öt éven át évente tövön értékesítésre kerülő mintegy 8000 ürm tűzifának eladása céljából a bustyaházai

m. kir. erdőhivatalnál 1908. évi december hó 14-én d. e. 10 órakor zárt írásbeli versenytárgyalás fog tartatni.

Kikiáltási ár ürköbméterenkint hasábfánál 90 f., dorongfánál 63 fillér.

Bánatpénz 4000 korona.

Az árverési és szerződési feltételek a földmivelésügyi miniszterium erdészeti főosztályában (Budapest, V. Zoltán-utca 16. sz. III. em.) és a bustyaházai m. kir. erdőhivatalnál megtudhatók.

Budapest, 1908. évi november hó 14-én.

(12)

M. kir. földmivelésügyi miniszter.

**Több millió
igen szép**

tölgycsemetét

20 cm.-től 150 cm. magasságig rendkívül olesó áron
ajánl
mint

alkalmi vetelt

FARAGÓ BÉLA

csász. és kir. udvari szállító

magyar magpergető gyára, erdészeti csemetekertje

ZALAEGRSZEGEN.

(15. III. 1.)

Faeladási hirdetmény. 4535/1908. fősz. sz. — Resinár község 267 kat. holdnyi nagyságú Sácza nevű erdejéből kéreg nélkül 18.484 m^3 műfára és 43.130 m^3 tűzifára becsült bükkfa-állomány a szerződés megkötésétől számított 5 évi használati időtartam mellett az 1908. évi december hó 19-én délután fél 3 órakor Resinár községházánál nyilvános szóbeli és zárt írásbeli árverésen el fog adatni.

Kikiáltási ár 97.600 K, melynek 10%-a bánatpénz. Az árverési feltételek a nagydisznódi főszolgabíró irodájában és a nagydisznódi m. kir. járási erdőgondnokságnál megtekinthetők.

Utóajánlatok nem vétetnek tekintetbe.

Nagydisznód, 1908. évi november hó 18-án.

(13. II. 1.)

Dr. Schuster s. k.
főszolgabíró.

Veszek bőröket és pedig:

Nyuszt világos	28—29 K
" barna	32—34 "
Nyest	21—22 "
Vidra	25—26 "
Görény	3—4 "
Róka	6·5—7 "
Vadmacska	2—4 "
Borz	2—3·5 "
Nyul	0·3—0·4 "

Zágráb, Yurjevskaja-utca 49. sz.

(16)

Mocnaja D.
nyug. erdőmester.

Tölgyhaszonfa és tűzifa eladása tövön. A nagybányai m. kir. főerdőhivatal láposbányai m. kir. erdőgondnokságának bozintai erdőrészében (C. gazd. osztály, I. vágássorozat, 1 tag, 2—3 erdő-részlet és 2 tag 4 erdő-részlet és 3 tag, 9—10 erdő-részlet) 52·5 kat. holdon 1908—1909. év téli hónapjai alatt tisztázó és rendes vágás útján kihasználendő, mintegy 896 m³ haszonfára és 879 ürm³ tűzifára becsült 1185 db tölgyfapéldány folyó évi december hó 21-én délelőtt 10 órakor a nagybányai m. kir. főerdőhivatal hivatalos helyiségében zárt írásbeli ajánlatok útján nyilvános verseny tárgyalás mellett eladatik.

Kikiáltási ár 26563 K 50 f.

Bánatpénz 1300 K.

Távirati és utóajánlatok el nem fogadtatnak.

Az árverési általános és részletes feltételek a nagybányai m. kir. főerdőhivatalnál megtekinthetők.

Az erdőrésztávolsága a Buság-Misztótfalu vasuti állomástól $5\frac{1}{2}$ km, melyből $3\frac{1}{2}$ km állami út.

Nagybánya, 1908. évi november hó 20-án.

(14. II. 1.)

M. kir. főerdőhivatal.

Faeladási hirdetmény. Közhírré teszszük, hogy Bogács község (Kis-Küküllő vármegye) utolsó posta: Balázstelke, vasuti rakodóállomás: Abos-Gálfalva (kisküküllővölgyi h. é. vasut), vagy Medgyes (MÁV.) tulajdonát képező s a község határában fekvő erdőben az 1908. és 1909. évi vágásterületeken, összesen mintegy 40 kat. holdon talált 524. db átlagosan 58 cm mellmagassági átmérővel bíró tölgyfa, melyből műfa 1271 m^3 , tűzifa 657 m^3 . Bogács község irodájában 1908. évi december hó 15 d. e. 10 órakor tartandó írásbeli zárt ajánlattal egybekötött nyilvános szóbeli árverésen el fog adatni.

Szabályszerűen kiállított zárt írásbeli ajánlatok az árverés napjának délelőtt tíz órájáig fogadtatnak el s a szóbeli árverés befejezte után fognak felbontatni.

Az ivenként 1 koronás bélyeggel ellátott írásbeli zárt ajánlatokban az ajánlott összegnek számmal és betűvel kell bejegyezve lennie s a zárt ajánlat azzal a záradékkal látandó el, hogy a versenyző az árverési és szerződési feltételeket ismeri s magára nézve kötelezőnek elfogadja s magát azoknak feltétlenül aláveti.

Végül minden zárt ajánlatnak tartalmaznia kell a meghatározott bánatpénzt készpénzben vagy ovadékképes értékpapirokban.

Kikiáltási ár 34.536 K.

A szóbeli árverésen versenyzők a kikiáltási ár 10%-át tartoznak bánatpénzben vagy ovadékképes állampapirokban az árverező bizottság elnökének kezéhez letenni.

Az árverési és szerződési feltételek Bogács község irodájában ugyanezen feltételek, valamint a becslési munkálatok is a dicsőszentmártoni m. kir. járási erdőgondnokság irodájában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

A képviselőtestületnek folyó évi október hó 30-án tartott üléséből.

Bogács, 1908. évi október hó 31-én.

(17)

A községi előjáróság.

Több vagon száraz **faszénpor** megvételre kerestetik, ajánlatok *Caspari Fr.*-hez Medgyesre. (N.-Küküllőm.) intézendők. (18)

Ölfa eladás. Az esztergomi főkáptalan Bars megye—aranyosmaróti járásában levő Kistapolcsányi és Zsitvaapáti faraktáraiban következő ölfa mennyiségét bocsátja eladásra:

Bükkhasáb	5060	ürméter
Tölgyhasáb	592	"
Vegyes dorong	390	"
Selejtfa	540	"

Kereskedők és vállalkozók, akik ez ölfa megvételére számítanak, ajánlataikat külön-külön minden faválasztékra küldjék be Esztergomba a méltóságos főkáptalanhoz s egyuttal 10—15% bánatpénzt csatoljanak ajánlatukhoz. Az eladási feltételek az uradalmi erdőhivatalban, Esztergomban és Zsitvaapátiban az erdőgondnoksági irodában tudhatók meg. (19)

Pályázati hirdetmény. 5256/1908. sz. — Az alulírott m. kir. erdőhivatalnál megüresedett egy I-ső osztályu altiszti (famesteri) állomásra pályázat nyitattik.

Ezen állomással a következő javadalmazás van egybekötve: 800 K fizetés, 200 K személyi pótlék, 160 K lakbér, 50 K egyenruhaátalány, 36 ürköbméter kemény bükkhasáb tűzifa és 4 kat. hold földilletmény avagy az utóbbinak megváltása.

Ezen állomásra pályázók okmányilag igazolni tartoznak az építészet körül szerzett gyakorlati jártasságukat, valamint a rajzolás és költségvetés-szerkesztés tekintetébeni jártasságukat.

Ezekon kívül az állami szolgálatba ujonnan belépni kívánók ép, erős testalkatukat, különösen jó látó-, halló- és beszélőképességüket kincstári erdészeti orvos, vagy vármegyei tisztiorvos, avagy honvéd törzsorvos által kiállított bizonyítvánnyal, életkorukat és illetőségüket anyakönyvi kivonattal, továbbá a hivatalos magyar nyelvnek szóban és írásban való birását beigazolni tartoznak.

Az így felszerelt, sajátkezüleg irt kérvények folyó évi deczember hó 31-ig alulírott m. kir. erdőhivatalhoz nyujtandók be.

Tótsóvár, 1908. évi november hó 24-én.

(20)

M. kir. erdőhivatal.

Árverési hirdetmény. 95/1908. ki. sz. — Alulírott községi előjáróság közhirre teszi, hogy Nagygércze (Ugocsa m.) község erdejének 1—5. sz. 73·10 kat. hold kiterjedésű osztágában — mint esedékes vágásban — található fatömegét, mely

974·6 m^3 tölgyhaszonfa,

2071 $\ddot{u}rm^3$ tölgy és bükk tűzifa,

1096 q cserkéregből áll,

1908. évi december hó 17. napján d. e. 11 órakor Nagygérczén a községházánál megtartandó és zárt írásbeli ajánlatokkal egybekötött nyilvános árverésen a legjobb ajánlattevőnek el fogja adni.

Kikiáltási becsár 14984 K.

Bánatpénz 1500 K.

A szabályszerűen kiállított és bánatpénzzel felszerelt zárt ajánlatok a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtandók be az árve-relő bizottsághoz.

Utó-, távirati és becsáron aluli ajánlatok nem vétetnek figyelembe.

A részletes árverési és szerződési feltételek a beregszászi állami erdőhivatalnál, nagyszőlősi m. kir. járási erdőgondnok-ságnál és alulírt községi előjáróságnál megtekinthetők.

Nagygyercze (u. p. Turcz), 1908. november 7.

(21)

Községi előjáróság.

Az „Erdészeti Lapok“ 1908. évi XXIII. füzetének tartalma:

	Oldal
Eredménytelen faárverések	1145
<i>Béky Albert</i> : Az állami erdőtiszték létszámának egyesítéséről	1151
<i>Cserny Győző</i> : Kopár területek beerdősítése társulatok útján	1154
<i>Stolcz József (†)</i> : A gyümölcsészet fejlesztése kapcsolatosan az erdészettel	1157
EGYESÜLETI KÖZLEMÉNYEK. Meghívó az Országos Erdészeti Egyesület 1908. évi közgyűlésére	1170
IRODALOM. Lapszemle. Az üregi nyul Mecklenburgban (<i>Gy. Gy.</i>) ...	1171
KÜLÖNFÉLÉK. Az 1909. évi Erdészeti Zsebnaptár. — Az adóreform- javaslatok. — A létszámok egyesítésének ügye. — Az őszi erdészeti államvizsga, — A selmeczbányai ifjusági kör új otthona. — A József főherczeg kísérleti telep (<i>H. Gabnay F.</i>) — A talpfa-ügy. — A fa és vadhus ára Bécsben (<i>Kallina</i>) — Erdei tüzek Boszniában (<i>Cs. Gy.</i>) — Fűrész helyett drót. — Faárverések hirdetése külföldi lapokban	1178
VÁLTOZÁSOK ÉS KITÜNTETÉSEK az erdészeti szolgálat köréből ...	1188
HIRDETÉSEK	I—XI

ERDEI FACSEMETÉK NEVELÉSE. Irta: Tomcsányi Gusztáv. Ára tagoknak 3 K, nem tagoknak 4 K; 4 K 45 fill. előzetes beküldése esetén bérmentve küldetik.

ERDÉSZETI ÉPÍTÉSTAN. Irta: Sobó Jenő. I. rész. 1. és 2. kötet: Középités tan. Egy-egy kötet ára tagoknak 11 K 20 fill., nem tagoknak 16 K. — II. rész: Út-, vasút- és hidépités tan. Ára tagoknak 12 K, nem tagoknak 16 K.

MAGYAR ERDÉSZETI OKLEVÉLTÁR. Szerkesztette és történeti bevezetéssel ellátta: Tagányi Károly. 3 kötet. 1906. Ára tagoknak 20 K, nem tagoknak 40 K.

ERDÉSZETI RENDELETEK TÁRA. 1880—1884. (I—IV.) és az 1885—89. (V—IX.) évfolyam teljesen elfogyott. (Ezen évfolyamokat az egyesület mérsékelt áron visszaváltja.) Elfogyott továbbá az 1890. (X.), 1892. (XII.) 1893—94. és 1899 (XIX.) évfolyam.

Az 1891. (XI.) évfolyam ára tagoknak 60 fill., nem tagoknak 1 K 20 fill.

Az 1895. (XV.) évfolyam ára tagoknak 60 fill., nem tagoknak 1 K 20 fill.

Az 1896. (XVI.) évfolyam ára tagoknak 50 fill., nem tagoknak 1 K.

Az 1897. (XVII.) évfolyam ára tagoknak 60 fill., nem tagoknak 1 K 20 fill.

Az 1898. (XVIII.) évfolyam ára tagoknak 70 fill., nem tagoknak 1 K 40 fill.

Az 1900. évfolyam ára tagoknak 60 fill., nem tagoknak 1 K 20 fill.

Az 1901—1903. (XXI—XXIII.) évfolyam ára tagoknak 3 K, nem tagoknak 5 K.

Az 1904. évi (XXIV.) évfolyam ára tagoknak 1 K 50 fill., másoknak 2 K 40 fill.

Az 1905. évi (XXV.) évfolyam ára tagoknak 50 fill., másoknak 1 K.

Az 1906. és 1907. évi egyesített füzet ára tagoknak 1 K 50 f, másoknak 2 K 50 f.

Az Erdészeti Rendeletek Tára egyes füzetei 45 fill. postaköltség beküldése esetén bérmentve küldetnek.

TANGENS-TABLÁZATOK. Összeállította Pohl János. Ára tagoknak 1 K, nem tagoknak 2 K. (Kapható a szerzőnél is Oravicán.)

A LEGELŐERDŐK. Irta: Földes János. (Külön kiadása az Erdészeti Lapok 1895. évi I—V. füzetében közölt munkának.) Ára tagoknak 1 K. 60 fill. nem tagoknak 2 K 40 f; 55 f. postaköltség beküldése esetén bérmentve küldhető.

A VADÁSZATI ISMERETEK KÉZIKÖNYVE. Írták: Belházy J., Szécsi Zs. és Illés N.; négy kötet ára az O. Erd. E. tagjainak füzye 9 K, kötve 13 K.

HAZÁNK HÁZI FAIPARA. Irta Gaul Károly. Ára tagoknak és könyvkereskedőknek 1 K 40 fill., másoknak 2 K. Bérmentesítésre 45 fill. küldendő.

A BÜKKTÜZIFA ROMLÁSA ÉS AZ ELLENE VALÓ VÉDEKEZÉS. Irta: Gellért József. Ára tagoknak 60 fill., másoknak 1 K. Bérmentesítésre 35 fill. küldendő.

A KÜLFÖLDI FANEMEK MEGTELEPÍTÉSE STB. Irta: Péch Dezső. Ára tagoknak és könyvkereskedőknek 3 K, másoknak 4 K. Bérmentesítésre 45 fill. küldendő.

SZÁMTAN. Erdőőrök részére írta Béky Albert. Ára tagoknak 1 K 50 f, másoknak 2 K 40 f. Bérmentesítésre 45 f küldendő.

ÉRTEKEZÉSEK AZ ERDŐRENDEZÉS KÖRÉBŐL. Irta: Bund Károly. Ára 4 K.

ERDÉSZETI GÉPTAN. Irta: Kövesi Antal. Ára tagoknak 4 K, másoknak 5 K.

Ő FELSÉGE NAGY FÉNYNYOMATU ARCZKÉPE. Ára tagoknak 7 K, nem tagoknak 8 K. Bérmentve küldetik.

Népszerű nyelven írt művek, melyek, ha a t. megrendelők árukon kívül, egyenkint 45 fill. postaköltséget beküldenek, bérmentve küldhetők:

AZ ERDŐK BERENDEZÉSE. Ára 2 K.

NÉPSZERŰ ERDÉSZETI NÖVÉNYTAN. I. füzet. Spórás növények. Elfogyott II. f. Mohok, edényes virágtalanok, tülevelűek. Ára 2 K. III. füzet. Magházias növények. Ára 3 K.

Valamennyit Fekete Lajos írta.

Az Országos Erdészeti Egyesületnél és Fekete Lajos ny. min. tanácsos urná (Selmeczbánya), mint szerzőnél egyaránt megrendelhetők a következő művek, melyek után egyesületi tagok és könyvkereskedők, ha az egyesületnél rendelik meg azokat, 25 százalék árengedményben részesülnek:

ERDŐRENDEZÉSTAN. Ára 12 K, ill. 9 K.

ERDŐÉRTÉKSZÁMITÁSTAN. II. kiadás. Ára 6 K, ill. 4-50 K.

ERDÉSZETI NYERESÉGSZÁMITÁSTAN. Ára 4 K, ill. 3 K.

A SZÁLALÓ ERDŐK BERENDEZÉSE. Ára 1 K 20 fill., ill. 90 fill.

ERDŐBECSLÉSTAN. II. kiadás. Irta: Sóltz Gyula és Fekete Lajos. Ára 8 K, ill. 6 K.

A szerzőknél rendelhetők meg:

ERDŐMIVELÉSTAN. Irta: Vadas Jenő (Selmeczbánya). Ára tagoknak 7 K, nem tagoknak 10 K.

A SELMECZBÁNYAI M. K. ERDŐAKADÉMIA TÖRTÉNETE ÉS ISMERTETŐJE. Irta: Vadas Jenő. Ára 4 K (erdőgyakornokoknak 3 K, akadémiai hallgatóknak 2 K). Kapható a szerzőnél (Selmeczbányán).

A LEGELŐERDŐK BERENDEZÉSE, KEZELÉSE ÉS HASZNOSÍTÁSA. Irta: Márton Sándor (Nagy-Károly). Ára tagoknak 4 K 80 fill., másoknak 6 K.

Egyebütt megrendelhető magyar erdészeti művek:

A MAGYAR ÁLLAM ERDŐSÉGEINEK GAZDASÁGI ÉS KERESKEDELMI LEIRÁSA. Szerkesztette: dr. Bedő Albert. 4 kötet, egy térképpel. Kiadta a földművelésügyi miniszterium. 1896. Magyar, német és francia nyelven.

A BÜKKFA KORHÁDÁSA ÉS KONZERVÁLÁSA. Irta: dr. Tuzson János. Kapható Kilián Frigyes utódánál. Budapest, Váci-utca. Ára 4 K.

Az ERDŐHASZNÁLATTAN KÉZIKÖNYVE. Irta: Szécsi Zsigmond. II. kiadás. Ára tagoknak 12 K, nem tagoknak 16 K. (Kapható Joerges A. özv. és fiánál Selmeczbányán.)

ÁLTALÁNOS FÖLDMÉRÉSTAN. Irta: Cséti Ottó. II. kiadás. (Kapható ugyanott.) Ára 9 K.

ERDŐVÉDELEMTAN. Irta: Téglás Károly. (Kapható ugyanott.) Ára 5 K 40 f.

ERDÉSZETI TALAJTAN. Irta: Fekete Lajos. II. kiadás. 1891. (Kapható ugyanott.) Ára 5 K.

BETÜSOROS TÁRGYMUTATÓ AZ ERDÉSZETI RENDELETÉK TÁRA I—XXIV. ÉVFOLYAMAIHOZ. Összeállította Tomasovszky Imre. (Kapható ugyanott.) Ára 1 K.

ERDÉSZETI SEGÉDTÁBLÁK. Ára: 8 K és ERDEI ROVATOS NAPLÓ. Ára 1 K 20 fill.

Megrendelhetők a földművelésügyi miniszteriumnál Budapest.

TERMÉSI TÁBLÁK. 1886. Kiadta Fülöp Szász-Coburg herceg erdőrendezőse (Jolsva, Gömörm.) Ára 2 K.

AZ ÁRVÉDELMI FÜZESEK TELEPÍTÉSE ÉS MŰVELESE. Irta: Vadas Jenő. Ára 50 f. Megrendelhető a földművelésügyi miniszteriumnál és Nagel Ottó könyvkereskedésében, Budapest, Muzeum-körút 2. szám.

KEDVEZMÉNY. Dr. Farkas Márton vízgyógyintézetének (Budapest, V., Báthory-u. 3. sz.) hévízi iszapkezelési osztályában az Országos Erdészeti Egyesület tagjai 35% árkedvezményben részesülnek.